BONDIA® ARUBA

E

Lama a subi caba...?
Sin cu ta midi algo...?

Diasabra 13 di Mei 2023 www.bondia.com Email: noticia@bondia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044 1,75 Florin

San Nicolas Business Association tocante proyecto Secrets Baby Beach:

"Bo no ta ripara cu pabou di brug no tin e problemanan aki den sector hotelero?"

Pagina 3

- **Lesa nos edicion nobo di Aruba Vandaag!**
- **E sistema di cuido di salud di Corsou, Aruba y Sint Maarten ta excesivamente caro**

Pagina 8

- **Di dos curso di Agri Business Academy a ranca sali na EPI**

Pagina 13

Cambio di ley di BBO na frontera no a yega Parlamento ainda

Pagina 2

22 hoben inicia como parlamentario di Parlamento Hubenil di Aruba

Pagina 4

Ponencia di Minister Ursell Arends riba plannan di Clima y Energia na Aruba pa 2050

Pagina 6

Cambio di ley di BBO na frontera no a yega Parlamento ainda

Tabata dia 31 di maart cu minister di Finanzas Xiomara Maduro hunto cu expertonan di Departamento di Finanzas, Departamento di Aduana y Departamento di Legislacion a reuni cu e Comision Financiero di Parlamento pa informa riba e propuesta di Ley pa cobra BBO na frontera cu mester ta cla prome cu dia 1 di juni.

E mesun siman ey, a manda e ley pa Raad van Advies pa e por cuminsa cana su caminda legal, anticipando riba entrega di e concepto di ley na Parlamento. Minister Maduro a bay informa Comision Financiero di Parlamento riba e contenido di e Ley pa introduci cobransa di BBO na frontera dia 1 di juni.

Pero e cambio di ley te ainda no a yega na Parlamento di Aruba manera parlamentario Miguel Mansur di partido Accion21 a informa na redactor di Bon Dia Aruba ayera atardi.

"Ta practicamente imposibel pa e ley keda cla pa 1 di juni, ora e yega Parlamento normalmente ta duna 2-3 siman pa Parlamento studia e ley y haci pregunta," el a sigura.

Gobierno di Aruba mediante minister di Finanzas, a informa cu di e Plan di Impuesto 2023 y 'compliance' por bisa

cu esaki a drenta na vigor y trabounan tabata haci pa fin di februari por tin un concepto di ley pa introduci BBO na frontera. Esaki ta premira di bay yuda grandemente riba e tereno di compliance. Banda di esaki, den e prome kwartal Aruba ta bay haya yudansa di IMF/CARTAC pa asina adresa compliance den, entre otro, e sector di turismo na Aruba.

Dia 5 mei tambe Gobierno di Aruba a informa cu a tuma luga reunion cu diferente stakeholder tocante e tema aki pa asina ey intercambia informacion, experiencia y preguntanan tocante introduccion di e impuesto aki.

Redactor di Bon Dia Aruba tambe a purba di haya un entrevista cu director di Departamento di Impuesto pero, no a haya un contesta.

Igualmente ATIA a manda un invitacion na un conferencia di prensa cu lo tuma luga dialuna ultimo tocante e topico aki.

Kids & Youth in Action a celebra dia di mama

Mamanan di Kids & Youth in Action Foundation a celebra dia di mama cu un anochi di Karaoke yen di ambiente, baile y cantamento.

Celebracion di dia di mama ta mañan y ya caba diferente organisacion y institucion ta organisando diferente evento y actividad pa asina celebra e mamanan y laga nan sinti special.

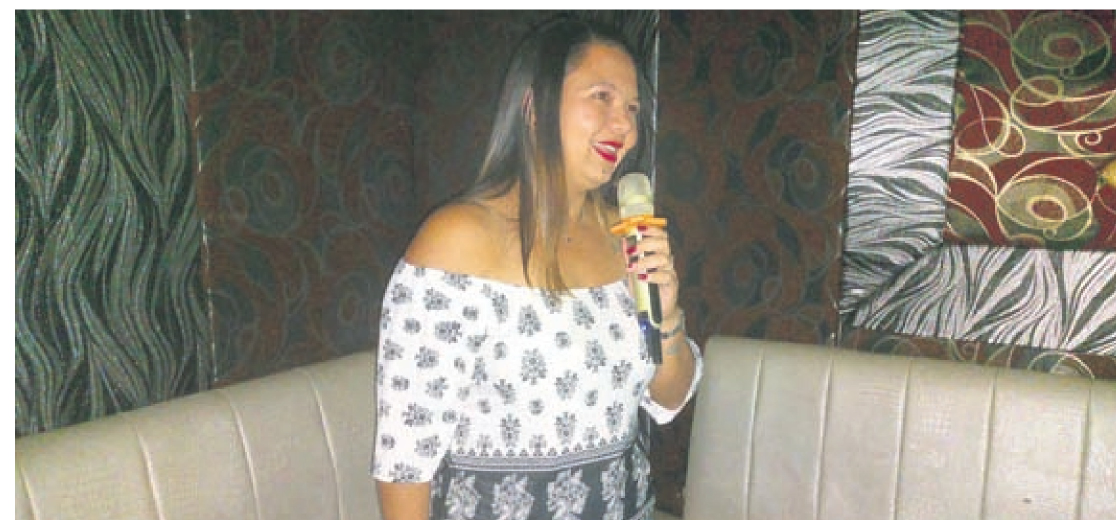
Kids & Youth in Action Foundation ta un organisacion cu tin mas di 30 aña di existencia y tin un grupo di baile pa mucha y hoben. Pa celebra dia di mama e fundacion a invita e mamanan di e grupo pa un anochi di karaoke.

Juf. Debra Boekhoudt, directora di e grupo, a conta Bon Dia Aruba un poco di e meta tras di e actividad y e importancia di demostra aprecio pa e mamanan, specialmente pa celebra nan dia.

"E ta hopi importante pa ora cu bo tin un organisacion tin un harmonia y bon colaboracion den e organisacion y e mayornan ta forma un parti hopi importante di esaki," Boekhoudt a splica.

Pa e directora ta importante pa e mayornan sinti aprecia y cu nan tambe ta parti di e grupo. Tin biaha, e ta remarca, e rol di e mayornan ta hasta mas importante cu esun di e muchanan mes cu ta baila. "Sin nan e organisacion no ta draai," el a agrega.

E ta enfatisa cu riba dianan special, celebracionnan special manera dia di mama e gusta celebra e mamanan y demostra e aprecio pa tur loke nan ta haci pa e organisacion y mas importante pa nan yiu.

"E ta bunita pa laga nan sinti aprecia y cu nos ta tene cuenta cu tur e trabou importante cu nan ta haci como miembro di e organisacion y mas importante como mama," el a finalisa.

San Nicolas Business Association tocante proyecto Secrets Baby Beach:

"Bo no ta ripara cu pabou di brug no tin e problemanan aki den sector hotelero?"

Despues cu a bira conoci e veredicto di hues di Corte Administrativo Lar siman pasa pa loke ta trata proyecto di compania Three Rives denomina "Secrets Baby Beach" cu mester para e construccion tanten lo keda pendiente di un resolucion nobo, ayera mainta San Nicolas Business Association a trece nan punto di bista dilanti di e tema aki den un conferencia di prensa.

Diasabra di siman pasa, Grupo di habitantenan di Sero Colorado mediante un comunicado dirigi na medionan local a informa cu pa ley e proyecto Three Rivers tin un permiso di construccion suspendi y como tal no tabata autorisa pa a sigui traha riba su proyecto di hotel Secrets Baby Beach.

Den comunicado ta indica cu hues di Corte Administrativo, Lar, Mr. W.C.E Winfield a considera cu e peticion di e ciudadanonan pa Lar bisa Gobierno pa suspende e permiso di construccion no ta necesario, motibo ta cu articulo 59 di e Bouw en woonverordening, Bwv, ta bisa cu na momento cu ta apela e permiso aki, mester para tur construccion pendiente di resolucion.

Sinembargo, ayera mainta miembronan di San Nicolas Business Association (SNBA) como Errol de Freitas su presidente, Joe Brooks vice-presidente y Rondel Heyliger tesorero, a dicidi di bin dilanti como asociacion pa expresa cu San Nicolas mester di progreso.

De Freitas a menciona cu e hotel cu mester habri pa november di otro aña ta encontrando un situacion atrobe cu pa nan no ta husto, mientrastanto cu e situacion aki ta existi actualmente tin otro tipo di hotelnan y otro construccion cu ta tuma luga 'Pabou di Brug' cu no ta haya ni 10% di e problemanan cu Secrets Baby Beach ta enfrentando.

Den comunidad di San Nicolas ta bin papiando di e frase "Why We Again" loke ta splica cu si no ta un, ta otro problema cu e districto ta enfrenta. Den pasado tabata papia di e tereno di refineria cu pa otro aña ta cumpli 100 aña "cu nos ta bezig nos ta purba di desaroya esey na un caminda cu lo ta algo cu lo ta sostenibel, pero akinan nos ta papiando di un hotel," de Freitas a bisa.

Segun el a indica, ROPV a habri caminda pa duna San Nicolas un hotel "All inclusive," pa ta e catalisado y trece un economia na San Nicolas, pa asina ey e area por tin trabou, oportunidad y felicidad atrobe.

Nan como asociacion a tuma e decision di keda keto un par di dia mirando tur e discusion cu tabatin den comunidad y incluso articulonan cu prensa mes a publica, pero De Freitas a bisa cu "ora bo trece conflicto, bo no tin caminda di combersa, bo no tin caminda pa yega na entendimento, bo no tin caminda pa bo surpasa e diferencianan y esey ta e caminda cu nos a scoge," de Freitas a sigura.

Tambe el a indica cu Landspakket mes ta bisa cu nan mester zorg pa proyectonan pa trece un balans economico pa San Nicolas y pariba: "bo no sa of bo no ta ripara cu pabou di brug no tin e problemanan aki den sector hotelero—ni un hende ta protesta. Hotel ta sigui bin y nos no tin ni un problema cu esaki, pero esaki ta e ultimo frontera, esaki ta e caminda si cu ROPV a cay, pasobra pabou ta parce cu no tin ROPV, al caso cu den Colony ta e unico caminda cu shoco ta biba? Pero ni un hende no ta protesta, just pa e simpel hecho por e ta bin pa San Nicolas y atrobe mi ta pidi disculpa, mi ta un poco emocional pero, a nos ta deal cu e cos aki y a nos ta haya critica como un gremio comercial cu durante di e pandemia cu a tuma e aspecto social tambe, mayoria di nos hendenan ta traha pabou, con economia por florece? Tur e cosnan aki ta stanca y ta stop economia," el a declara.

Nan ta haciendo studionan y nan a mira e hechonan cu na 2019 den e cumbre nan a trece e cumbre den cual nan a bisa cu "The time for San Nicolas is now," pero segun el a sigura, nan a keda keto y no critica. E pensamento di nan ta cu nan kier bay "caminda e pueblo cu echt tabata t'ey pa Aruba, no solamente pa San Nicolas, cu awor ta pasando den su temponan dificil."

Di mesun manera de Freitas a señala cu mester para keto un rato y ripara kico ta importante pa e districto di pariba.

Di loke ta trata e veredictonan di hues, tin shete cu a desbarata tur esaki y un so "cu a habri e pandora box atrobe" cu por tin un aspecto negativo no solamente pa San Nicolas, "sino pa e resto di e isla pa via di tussenvonnis cu nan ta bisa, cu bo ta shotdown un proyecto cu ta den pleno proceso, un proyecto cu a pasa tur cos den medio ambientalista," segun el a splica.

Ademas, el a sigura cu nan ta papiando cu gobierno y ambos tin un bon relacion pero e simia ta planta y cu den proximo dianan nan ta bay convoca un otro rueda di prensa pa papia di e resto di e historia di e situacion aki.

Nan ta puntra nan mes ken ta bay responsabilisa su mes pa tur e dañonan aki? unda tur cos tabata bon studia manera el a bisa: "awor cu tur e construccionnan t'ey nos ta bay bishit'e pa tumb'e, esey ta lo cual e ciudadanonan aki ta pensa? Y mi no ta contra di nan, kisas si ami tabata den nan sapato mi tampoco lo no ta contento, pero nos tin cu pone un par di cos den perspectiva di kico ta efectonan di esaki," el a bisa.

Pa finalisa, nan ta afirma cu nan ta den contra di e decision ultimo di hues pero nan no kier perde e bista di loke esaki ta nifica: "bo mester sinti con un pueblo, con un comunidad di e parti aki ta sinti. Cana den nos caya y keda bisa cu nos ta un ghost town, keda bisa nos cu bo no ta cana cu bo famia den caya principal pasobra e ta puro prostituta. Nos historicamente tin e prizon y tur e cosnan aki ta cana bisa como si fuera cu nos no tin un derecho di existencia. E cos aki ta basta serio pa nos y mi ta haya cu nos ta perde e bista riba esaki."

Pa Grupo di habitantenan di Sero Colorado un di e puntonan di esaki ta cu parti di edificio di e hotel no ta cuadra cu e ambiente y e casnan den cercania, ta baha e calidad di aire y luz pa esakinan, y cu e construccion ta contra e ROPV (Planificacion Ordenanza Teritorial), cu regla e ROPV ta permiti 600 camber maximo y no 900.

Nan ta argumenta cu e 'bouwplan' a base di su ubicacion of sistema di construccion lo ta un estorbo grandi pa e ambiente, riba dje nan ta argumenta cu despues cu realisa e construccion, mirando e ubicacion y su forma of sistema di construccion entre otro lo kibra e bista y privacidad di e habitantenan. E plannan ta mustra cu e edificio ta hopi cerca di nan parcelanan y cu e edificio ta bay ta di diferente piso, esta lo ta un edificio masivo.

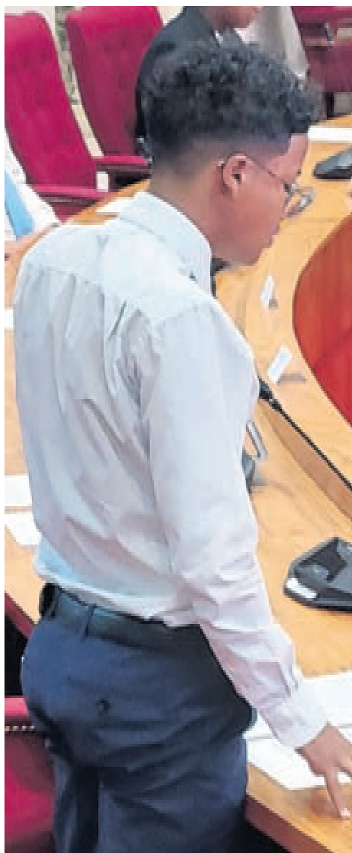
22 hoben inicia como parlamentario di Parlamento Hubenil di Aruba

Ayera tardi den Parlamento di Aruba a tuma luga e iniciacion di 22 hoben den Stichting Parlamento Hubenil di Aruba. Presidente di Stichting Parlamento Hubenil, Dave Martinus, a splica tocante e celebracion aki y kico e ta nifica pa e organisacion.

Cu e iniciacion di e hobennan aki, Martinus a remarca, nan ta bay cuminsa un trayectorio nobo caminda e organisacion ta bay zorg pa nan drenta den e area di desaroyo. Parlamento Hubenil ta para pa defende e tratado di derecho di mucha, pero alabes tambe ta yuda e hobennan nan den nan desaroyo como hoben. "Awe ta un dia cu ta marca e inicio di esaki y p'esey esaki ta un dia hopi importante," el a enfatisa.

Martinus a sigui splica cu Parlamento Hubenil y Parlamento di Aruba no directamente ta relata na otro, pero e idea ta si pa yuda e hoben desaroya su mes pa na momento cu e haci escogencia di uni na Parlamento, e ta un parlamentario cu ta forma, desaroya y cu tin e habilidad.

El a duna como ehemplo habilidad nan simpel cu tin ora e ser humano falta, habilidad manera con pa debati na un manera respetuoso, scucha otro su opinion, entre otro. Pero mas importante, el a resalta, ta pa e hobennan por desaroya nan mes pa nan por trece nan mesun bos dilanti sin cu nan mester keda minimalisa den loke cu nan ta pensa of kico ta nan opinion.

"Na final di dia nos ta desea pa parlamentarionan tambe berdaderamente scucha kico ta nan bos y kico ta nan pensamento, eynan ta caminda cu nos kier yega," Martinus a subraya.

Pa e hobennan aki por forma parti di Parlamento Hubenil di Aruba, e presidente di e organisacion a splica cu e prome cos ta cu ora nan uni cu Parlamento Hubenil tin cantidad di curso cu nan mester pasa, un cantidad di proyectonan cu nan ta traha den dje.

Den e caso aki, el a detaya, nan a cuminsa cu un structura mas amplio caminda cu e hobennan ta bay pasa den diferente trayectorio y na final keda instala tambe como un parlamentario hubenil.

Pa loke ta despues di e iniciacion, Martinus a splica cu tin hopi cos pa e hobennan traha riba dje, entre otro diferente proyecto. Un di e proyectonan cu el a menciona ta un proyecto di enseñansa cu e organisacion tin hunto cu gobierno mes y aki e hobennan ta bay haya e oportunidad di ehecuta e proyecto caminda cu nan opinion ta bay bin dilanti.

"Nos ta hopi contento cu Gobierno di Aruba a duna nan e oportunidad pa por traha riba esaki y cu ta sostene esaki. Alabes nos ta haya hopi great cu nos ta ricibi di tanto e mayornan como e parlamentarionan mes," el a bisa.

Por ultimo, Martinus a enfatisa cu e iniciacion ta nifica e ponemento di e prome piedra caminda cu e hoben ta bay traha riba su futuro, traha riba su desaroyo pa e ta un hende respetuoso, un hende digno pa representa su pais y representa e hobennan na Aruba.

"Mi kier duna pabien na e hobennan y alabes invita tur cu ta interesa tambe pa uni," el a finalisa.

Misha Raymond, parlamentario fraccion Raiz tabata presenta durante e inicacion aki. El a indica cu p'e personalmente esaki ta prome biaha cu e ta wak esaki: "Mi ta sumamente orguyoso di wak cuanto hoben ta participa na Parlamento Hubenil. Mi ta kere ta duna un bon sentimento pa wak tur e stoelnan yen cu hobennan cu tin aspiracion pa bira politico, drenta e arena politico, pero tambe pa eherce e trabou unda pueblo ta pone bo den e stoel aki," el a expresa.

Durante e ceremonia, e hobennan a presenta ta diferente articulo di tratado di mucha, Raymond a splica cu durante su un aña y mey den Parlamento e mes a menciona varios biaha diferente articulo di e tratado aki y e ta sumamente orguyoso pa wak cu Parlamento Hubenil ta hiba e proceso a base di e tratado aki pasobra "no solamente falta implementacion di hopi di e articulonan aki, pero nan ta para riba e principionan di kico e articulo nan aki ta nifica pa nan por haci nan trabou."

Hendrick Tevreden, parlamentario fraccion MEP, tambe a presencia e bunita ceremonia aki y e tabata hopi impresiona cu e celebracion: "E ta un momento impresionante pasobra bo ta mira hobennan cu ta propone nan mes pa wordo empodera, pa wordo edifica, pa wordo forma pa asina den futuro kisas nan lo hiba un di e asientonan den Parlamento di Aruba pa por sirbi nan pais na e organo mas halto di pais Aruba," el remarca.

Pa loke ta e constitucion di e organisacion cu ta basa riba e tratado di mucha, e parlamentario a resalta cu parlamento mes tin hopi aña caba ta atendiendo cu e tratado di derecho di mucha y cu e punto di derecho di mucha a bira punto special di enfoke pa Gobierno di Aruba.

"Parlamento di Aruba sigur a haci su best, a avansa leynan, a presiona presupuestonan, sociaal crisisplan a bin aden, un topico cu nos ta hopi conoci cune," el a agrega.

Por ultimo el a enfatisa cu Parlamento Hubenil ta bringa firmemente pa e puntonan di tratado di derecho di mucha wordo reconoci mas y mas na Aruba y den reino en general. Como parlamentario el a ratifica cu nan ta apoya nan sigur y cu nan ta kere esey ta e caminda cu tanto como hoben como adulto mester percura pa sigui enfoca riba dje y purba na laga e derecho nan aki resona y wordo biba den comunidad di Aruba.

BONDIA ARUBA

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V. Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart

Redaccion
noticia@bondia.com
Pilar Flores (hefe di redaccion)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Andreina Morillo
Raisa Montilla

Ehecutivo di Benta
sulaika.croes@cspnv.com
Sulaika Croes

Aviso y Arte
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Departamento Digital
Juan Luis Pinto

Administracion
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distribucion
Jenny Kelly

Coleccion
Evelinda de Cuba - Tromp

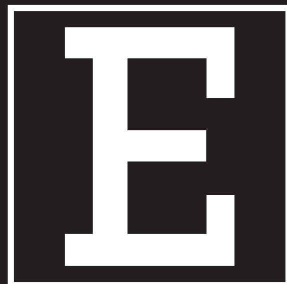
Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hefe)
Pablo Libre

Press
Roland Schenker (Hefe)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Colaboracion
Assiociated Press
Ret Karibense
Upload Media Aruba

Afiliacion
Sociedad Interamerica di Prensa (SIP)

DIRECCION
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

Editorial

Lama a subi caba...?

Sin cu ta midi algo...?

Bon noticia: nos ta bay preocupa pa cambio di clima y energia hunto cu Hulanda. E mal noticia por ta cu nos no sa cuanto ta propaganda y cuanto ta realidad… Esaki por ta e conclusion na final di dos dia di presentacion confidencial pa un grupo di 'insider' gubernamental den un supuesto encuentro cu aparentemente tabata carece di e presencia anuncia di representante gubernamental invita for di exterior.

Na final, e pieza clave a resulta un 'MOU' (Memorandum of Understanding) entre gobierno di Aruba y gobierno di Hulanda, pa conhuntamente traha riba e metanan importante en vista di cambio di clima y desaroyo di energia renovable.

Sin embargo, ta asina sigur cu ambos gobierno ta comparti mesun filosofia ora ta trata di e temanan aki? Nos ta di opinion cu a primera vista por parce cu tin union di pensamento, pero cu en realidad tin un diferencia grandi. Por ta cu na nivel tactico, gobierno di Aruba ta bay di acuerdo cu e tema y lemanan di dia, pero mas a largo plazo no ta comparti e resultado di e politica cu mester hiba. Laga nos splica un tiki mas.

E diferencianan di maneho no ta ser dicta solamente pa e tema, sino tambe pa e tradicion di gobernacion, e manera con na un cierto pais gobernacion en general ta maneha asunto. Aki e diferencianan no por ta mas abismal.

Hulanda por ehemplo ta conoci como un di e paisnan mas reglamenta na mundo. Esaki tin su raiz profundo den e lucha continuo contra lama, loke a crea un structura estricto di control riba cumplimento di e ciudadano den asunto comun, dicidi pa estado. Ta pesey cu por ehemplo, bo mester ferf porta di bo cas berde scur, y ningun otro color, si asina e regla municipal ta dicta pa bo bario. Y hende ta acepta esey. No cu nos ta bay pone placa pustando cu Hulanda semper lo cumpli, pero en general e probabilidad lo t'ey.

Awor Aruba. Nos gobernacion no ta basa riba regla estricto, sino riba menos estorbo posible di regla y ley. Y pakico? Pasobra ehercicio di poder politico cerca nos ta basa riba maximo flexibilidad pa e politico den toma di decision.

Y regla estricto gubernamental no ta ser mira como un bon guia pa goberna y trata tur ciudadano por igual, sino como un obstaculo y limitacion di e flexibilidad cu e gobernante ta desea pa por desvia na fabor di su seguidornan. Patronahe politico y nepotismo cerca nos no ta contempla como un enfermedad cu mester combati, sino e reglanan no pronuncia di e wega.

Esaki ta, segun nos, e contexto dentro di cual mester mira e colaboracion anuncia den e dianan aki. E punto di salida ta parce igual, pero e resultado contempla lo ta totalmente diferente. Si nos entrevista mañan e mandatario Hulandes cu a firma e MOU, y puntra con serio e ta kere cu gobierno di Aruba ta, e lo contesta: "Pero nos a firma toch? Nos a pone tur cos claramente riba papel?" Loke Hulanda mester siña ainda ta cu "Afspraken zijn afspraken" ta un dicho Hulandes, no di Aruba. En berdad Aruba a firma y ta di supone cu normalmente lo ta cumpli cu loke a firma, pero e realidad por ta distinto.

Por ehemplo: pa ilustra e seriedad di gobierno di Aruba, nos por pensa riba trabao di preparacion cu mester haci pa por evalua efectivamente cambio di clima. Kico mas a haci, aparte di e datonan climatico cu pa regla internacional nos ta registra caba, por ehemplo loke departamento di meteorologia ta haci pa aviacion? Nos a yega di tende cu gobierno a cuminza registra nivel di lama na varios lugar, entre otro e puertonan, pa por sa si tin cambio? Y, si temperatura mas halto den futuro por conduci na menos yobida, kico ta haci pa salvaguardia vegetacion natural, cu di mes ta bao menaza grandi pa falta di accion di e mesun gobierno, cu ta laga roza tereno publico emiti indiscriminadamente, violando nan propio reglanan? Y probando pa di tantisimo vez cu e 'reglanan t'ey pa viola nan'? Mesun situacion nos ta topa tambe den nos responsabilidadnan maritimo.

Tin tratado internacional cu cual nos mester cumpli, y lo ta bon cu den e cooperacion anuncia Hulanda ta pone presion pa cumplimento di banda di Aruba. No lo aprecia esey, pero no ta ey ta unda nos mester cuminza? Ehemplo: durante crisis di pandemia a usa e piscadornan individual cu harpun pa pasa permiso multiple na cierto companianan di deporte acuatico turistico pa nan por eherce nan 'negoshi' practicamente sin supervision. Te awe nos ministro responsable no por a revoca e permisonan aki?

Pa bolbe na e firmamento di e MOU, esaki ta un documento den cual e partidonan involucra ta declara di ta comprende e asuntonan riba cual a yega na un acuerdo. Nos ta sigur cu nos mandatarionan a comprende bon cla kico a firma.

Nan ta confirma e lemanan di moda den e asunto, pero lo bloquea tur medida (legal) cu por mara nan man den nan actuacion como mandatario. Esun cu no a comprende esaki bon ainda, segun nos impresion, ta e mandatario Hulandes cu por ta kere cu e simple firma bao di un documento lo habri caminda pa un colaboracion bunita, cu probecho mutuo y pa largo plazo. E por cuminza cu puntra e partner Arubano kico nan a haci caba na monitoreo di cambio climatico...

Ponencia di Minister Ursell Arends riba Aruba su plannan di Clima y Energia na Aruba pa 2050

Caribbean Climate & Energy Conference

Aruba tin plannan amplio pa trata cu e necesidadnan di clima y energia y lo bo tende tur cos tocante esaki nan den e proximo dianan durante e Conferencia di Clima y Energia.

Mi ta desea pa pone enfasis riba un factor critico cu ta esencial pa e exito di tur e plannan aki. Nos por captura esaki den un palabra: "conscientisacion". Mi no ta papia di "conscientisacion" den e sentido tradicional.

Nos como ciudadano di isla caribense, nos sa cu e clima ta cambiando, nos ta mir'e, nos ta sint'e, nos ta bib'e. Realmente, nos no tin e necesidad pa convence nos pueblo cu cambio di clima ta aki. Pa locual ta trata energia, nos pueblo tambe sa cu energia fabrica pa hende ta costa hopi y no ta sostenibel. Nos pueblo sa cu tin un e necesidad pa energia limpi.

Mi ta papiando di un diferente tipo di conscientisacion. Mi ta papiando di "conscientisacion" riba e pregunta di KEN por logra e cambio aki.

Si e pueblo ta kere cu problemanan di clima mester wordo soluciona pa gobierno, anto nos plannan no lo ta exitoso. Si gobierno ta kere cu nan so por maneha esaki, anto e ora progreso lo ta slow y fracaso ta e resultado mas probabel. Pues, mi ta kere cu tur nos plannan pa trata cu problemanan di clima y energia ta rekeri un bon dosis di conscientisacion propio.

Gobierno mester cuminsa acepta nan limitacionnan, manera limitacion financiero incluyendo debe nacional cu ta un problema den mayoria di economianan chikito. Mayoria di nos tin espacio fiscal limita pa acepta invercionnan grandi cu ta necesario.

Di manera similar, sector priva mester laga bay di e punto di bista tradicional cu clima ta un problema cu mester wordo soluciona pa gobierno y wordo paga pa gobierno.

Cada un di nos tin un papel pa hunga y nos mester traha huntu, iniciativanan conhunto entre sector publico y sector priva mester ta central den nos planinan. Nos no por simplemente re-empaketa productonan di debe, presenta nan na gobierno y yama esaki un solucion.

Como pensamento final, mi ta cita Secretario General Ban Ki-moon di Nacionnan Uni den 2015 kende a recorda nos cu:

"Cambio climatico no conoce frontera nacional"

Palabranan berdad. Pero e bon secretario a referi na fronteranan "nacional". Mi ta sugeri un ahustacion chikito na e lema famoso aki. Den cuadro di "conscientisacion", nos por bai di acuerdo pa nos elimina e palabra "nacional" for di e frase ey. Pasobra cambio climatico no conoce ningun tipo di frontera, punto. Ni nacional, ni domestico.

Pa Aruba, e elemento clave den iniciativanan di clima y energia limpi, ta den nos capacidad pa crea e conscientisacion, cu e lo exigi cooperacion mutuo entre e publico domestico y sector priva.

Riba e pregunta unda nos ta mira posibilidadnan pa cooperacioon adicional?

Pa cooperacion adicional entre nos, na e conferencia di Our Ocean na Panama algun luna pasa, un di e puntonan principal tabata cu nos no por papia di clima sin papia di salud di nos oceano.

Nos ta ocupa cu expansion di nos parke marino cu actualmente tin 4 area pa cubri henter e isla. Pero mi no ta kere cu esaki ta suficiente si nos kier logra e mandato di 30x30, tampoco e ta suficiente pa reforsa nos resistencia y capacidadnan di naturalesa pa por absorba impactonan di cambio climatico. Mi ta kere fuertemente cu nos mester, como minimo, papia di un area marino proteha di ABC, Aruba Boneiro y Corsou, caminda nos por uza planificacion espacial marino como un herment pa maneha nos awanan responsabelmente den un forma colaborativo.

Si nos mira na e localisacion di Sint Maarten, Saba y Statia, como Reino, kisas nos mester cuminsa boga tambe pa un area marino proteha cu ta cubri henter Caribe. Esaki por duna nos e oportunidad pa maneha e region di caribe na un forma mas efectivo, mas economico y tambe ta habri porta pa atrae financiamento pa e maneho responsabel pa cu nos recursonan natural marino y tambe pa mas actividad economico.

Asina bon

Nos Papiamento ta...?

Tocante verbo regular y iregular...

E siman aki den nos articulo dedica na nos idioma nacional, atencion pa existencia di verbo 'iregular' den e contexto general di un idioma cu supuestamente no tin esaki. En principio Papiamento conoce un gramatico bastante simple, unda no tin un modificacion di e verbo mes. Loke ta defini e temponan maneha (presente, pasado, futuro, etc.) ta e uso di un o mas prefijo (voorvoegsel) dilanti e verbo pa indica e diferencia. Por ehemplo: 'Nos ta bay'; 'Nos a bay'; 'Nos lo bay'; 'Nos lo a bay'. E verbo 'bay' no ta cambia.

Sin embargo, banda di e regla general ey cu ta vigente ainda, a bin cambio o mejor dicho adicion for di e otro idiomanan cu a influencia nos idioma. Asina por ehemplo nos a haya e adicion di verbo for di Portugues y Spaño, unda nos a adopta verbo cu conoce iregularidad den sentido di modificacion di e verbo mes. Ta trata mas tanto di verbo cu ta termina cu 'er'. E verbonan cu ta termina na Spaño cu 'ar' y 'ir' no ta mustra e cambionan aki. Manera semper, ehemplo ta yuda: pone (Spaño: poner). E cambio den nos Papiamento ta cu e participio pasado (voltooid deelwoord) ta cambia di pone pa poni, pero solamente den cierto frase. Pues nos ta bisa 'el a pone' pero 'e asunto a keda poni un banda'. Igualmente den caso di e verbo 'propone': 'el a propone un cambio' pero 'e cambio proponi no a haya aprobacion'. Tuma na cuenta cu esaki ta algo tipico di Papiamento di Aruba. Na Corsou y Bonaire ta mantene e verbo manera e ta original, anto ta bisa: 'propone' den tur caso. Asina nos tin mas verbo unda na Corsou y Bonaire ta mantene e forma original di e verbo, mientras na Aruba ta cambia e verbo. Por ehemplo: 'cende' y 'cendi' na Aruba; na Corsou y Bonaire 'sende' y 'sendé'.

Awor otro parti interesante di e cambionan di verbo. Esaki ta e caso unda na Spaño nos tin un verbo iregular cu den nos Papiamento ta haya otro 'solucion' pa esaki. Nos ta usa e mesun ehemplo di 'poner'. Na Spaño e participio pasado ta 'puesto' y aki den Papiamento no ta sigui e iregularidad di Spaño. Nos ta bisa 'poni' y no 'puesto'. Ojo: pasobra nos a adopta otro palabra cu ta deriva di e verbo 'poner' o di 'suponer' y ta usa nan den nan forma original: 'puesto' y 'presupuesto' anto, ademas di 'supuesto' tambe. Den e casonan aki ta trata di sustantivo o adjetivo deriva di e verbo original.

Asina nos tin tambe verbo manera volver y envolver. Na Spaño ta trata di verbo iregular cu tin como participio pasado 'vuelto' y 'envuelto'. Den e casonan aki e variante na Papiamento 'bolbe' ta keda semper asina, no sa usa 'bolbi' manera den otro caso. Sin embargo, ora ta trata di 'envolve' si nos ta usa 'envolvi' banda di 'envolve' dependiendo di e contexto: "No a envolve nos den e asunto', y: 'Dos persona envolvi den e crimen ey'. Aki ta un di e poco oportunidadnan unda nos ta sinti cierto probabilidad cu tin un relacion cu Portugues. Den e idioma ey conoce e verbo 'volver' y 'envolver' pero no ta verbo iregular manera na Spaño. Pues ta bisa: 'volvido' y 'envolvido' cu ta mustra cierto aparicencia cu nos idioma. Naturalmente esaki no ta mas cu un suposicion di nos banda, pasobra no ta algo cu nos por a comproba a traves di investigacion linguistico.

Por ultimo algo di e verbonan cu na Spaño o Portugues ta termina cu 'ar' o 'ir'. Esakinan ta sigui e regla cu ta abrevia e participio pasado kitando e ultimo parti: 'participar' ta bira 'participa', mientras e participio pasado 'participado' ta bira 'participá' (acento solamente pa mayor claridad). Igualmente den e caso di un verbo cu ta termina cu 'ir', por ehemplo 'exigir', cu ta bira 'exigi' tambe den e caso di e participio pasado ta keda 'exigí'. E participio pasado completo ta bolbe si den Papiamento den caso cu e ta un sustantivo, por ehemplo e palabra 'pasado' mes, tambe 'acusado', etc.

Manera semper, reaccion riba nos articulonan ta bonbini riba nos pagina di Facebook.

DVG ta contesta e pregunta:

Dicon adulto mayor di 69 aña no ta participando na STEPS

Departamento di Salud Publico pa medio di su encuestadornan di STEPS a bin ta nota precupacion cerca algun adulto mayor durante nan bishita na e diferente casnan rond Aruba. E pregunta cu frecuentemente ta ser haci ta: dicon adulto mayor di 69 aña no ta participando na STEPS? Pa por yega na e contesta aki ta importante pa splica e meta principal pakico ta haci e investigacion nacional STEPS.

E meta principal di STEPS ta pa detecta factornan, conductanan of custumbernan cu ta conduciendo cu na un edad relativamente jong nos comunidad ta desaroyando diferente malesanan cronico manera diabetes, obesidad, cancer y otro malesanan cronico cu antes tabata wordo considera "ouderdomziekten", pues malesanan cu na edad halto riba 69 aña tabata presenta. Den e mundo medico ta normal cu un persona riba 69 aña debi na su edad ta desaroya cierto malesanan cronico, locual no ta normal ta e aumento drastico di malesanan cronico cuminsando for di edad jong na Aruba y otro paisnan pa cual motibo ta importante pa investiga esaki pa medio di STEPS y traha na plan y maneho di prevencion mas dirigi riba e factornan.

Splicando esaki, nos ta spera cu comunidad por comprende awo e meta preventivo patras di STEPS y tambe cu STEPS no ta un chekeo medico na cas. Tambe ta importante pa señala cu STEPS ta un programa di investigacion di e Organisacion di Salud Mundial (WHO) y tur parti mundo e investigacion aki ta wordo eherci di mesun forma

y bou di e mesun criterianan. Dus no ta asina cu Aruba ta dicidi bou cua grupo di edad esaki mester wordo haci. STEPS Aruba 2023 ta sigui te cu luna di juni y e meta ta pa logra encuesta 5120 cas. Ta pidi na comunidad pa si bo wordo acerca, no duda pero participa.

Pa mas informacion like nos Facebook page Directie Volksgezondheid DVG Aruba, Follow nos riba Instagram directie_volksgezondheid_aruba, subi nos website www.dvg.aw of yama nos na 5224200 of mail nos na servicio@dvg.aw

Grado di suicidio na Hulanda ta stabiel; esaki ta e causa mas grandi di morto entre hobennan

(NLTimes)—Suicidio ta un causa mayor di morto entre hobennan bou di 30 aña di edad na Hulanda, segun e oficina di estadistica Hulandes (CBS) a reporta diabierna. E grado di suicidio den e pais a keda stabiel desde 2018.

Aña pasa, 1.916 persona a tuma nan mesun bida na Hulanda—1.315 hende homber y 601 hende muhe. Na 10.8 suicidio pa cada 100.000 residente, e grado a keda relativamente mescos como den e cinco aña prome. E grado di suicidio entre hende muhe a reduci un tiki desde 2018 y a subi un tiki entre hende homber.

Di tur hoben cu a muri na 2022, un di cinco hoben a tuma nan mesun bida. Entre hende den edadnan di 20 pa 29, esey tabata hasta un tercer.

"Den pasado, accident di trafico tabata causa e mas morto entre hobennan bou di 30 aña," CBS a bisa. Sinembargo el a agrega cu esaki no ta solamente pa via di e cantidad di suicidio cu ta aumentando den e grupo di edad aki, pero tambe pasobra e cantidad di accident di trafico mortal a reduci.

Minister Dangui Oduber a manda un Feliz Dia Internacional di Enfermeria na tur nurse di Aruba

Ayera dia 12 di mei tabata dia internacional di enfermeria, un dia pa reflexiona y bisa danki na nos enfermero/a nan. E dia aki ta basa riba e fecha di nacemento di e fundado di enfermeria moderno, esta Florence Nightingale. E aña aki e tema di World Health Organization (WHO) pa cu e dia special aki ta, "Our Nurses Our Future".

Minister di Turismo y Salud Publico Sr. Dangui Oduber ta expresa su aprecio pa tur cu ta traha den enfermeria. Nan labor ta bisto entre otro den Hospital, Imsan, centronan di cuido di nos grandinan, den ambulance, oficina di dokternan di cas y specialistanan, Wit Gele Kruis y laboratorionan. Trabou di un enfermero/a no ta facil. Pa nos pashentnan e enfermeranan ta esnan cu ta percura pa nan come, bebe y tuma nan medicamentonan na tempo. Boso empeño y dedicacion ta di suma importancia pa determina e calidad di cuido cu nos pashentnan ta ricibi.

Minister Oduber semper lo ta gradicido pa e cooperacion cu e la ricibi di tur esnan cu ta traha den cuido, e pandemia a bin cu un crisis inespera pero hunto nos a sali di esaki. E gobierno aki lo sigui zorg pa semper tin suficiente profesionalnan disponibel den e funcion importante aki. Minister Oduber su vision ta pa sigui mehora e calidad di cuido aki na Aruba.

Minister Oduber ta manda palabranan di pabien na tur nos enfermero/a nan y yama nan danki pa dedica nan bida na yuda otronan y tambe danki pa comparti nan compasion, experticio y confiansa. Nos enfermero/a nan ta e weso di lomba den Salud Publico.

Un gradicimento di curason pa tur boso excelente trabou-

nan cu boso ta haci pa nos comunidad. Un trabou noble cu boso ta haci cu curason grandi.

Como Minister di Salud Publico nos tin gran aprecio pa boso profesion. Masha danki!

E sistema di cuido di salud di Corsou, Aruba y Sint Maarten ta excesivamente caro

(CuraçaoChronicle) - E sistema di cuido di salud na Aruba, Corsou y Sint Maarten no ta sostenibel di e gobiernonan sigui pospone e decisionnan necesario. Esaki ta loke por saca for di e analisis cu Colleges Financieel Toezicht a haci, cual a keda presenta na Tweede Kamer di parlamento Hulandes ayera.

E sistemanan di cuido di salud den e 3 paisnan ya caba ta sumamente caro y no lo por cubri e gastonan aki den futuro, parcialmente pa causa di e poblacion ken su edad ta keda aumenta. Residentenan ta bay dokternan di cas facilmente y tin un tendencia di referi e pashentnan demasiado lihe na specialistanan, cual ta resulta den un "sobre consumo" di cuido medico.

E gastonan di cuido di salud na Corsou ta forma 13.4% di e GDP, cual ta esun mas halto den mundo.

E origen di e sistemanan di cuido di salud riba e paisnan aki ta bay back na e periodo di Nederlandse Antillen. Pa motibo cu no tabatin sostenibilidad financiero, Corsou y Aruba a reforma nan sistema, Aruba haciendo esaki den aña 2001 y Corsou den aña 2013. Ambos pais awo tin un forma general di seguro di salud. Sint Maarten te ainda no a implementa reforma den e sistema anterior aunke si e expresa e intencion di haci esaki.

Control di costo tabata un di e consideracionnan di Corsou y Aruba ora di a reforma e sistema na un skema di seguro di salud general. Pa yega esaki, e administradornan di e fondo por tuma un rol hopi mas activo pa medio di drenta edn contractanan di cuido di salud cu proveedornan di servicio. Esaki tabatin e intencion di mehora eficiencia, cu dokternan di cuido primario, en particular, hungando un rol di evita cu mester yega un cuido secundario cu ta mas caro.

E sistema anteriro tabata consisti di diferente grupo di individuonan c un seguro di diferente cobertura. Pa medio di consolida e gruponan aki y crea un standard di e paketenan di seguro, a premira cu den e maneho administrativo di e fondonan lo yega un economia apropia. E individuonan cu anteriormente no tabatin seguro, incluyendo esunnan cu tabatin riesgonan halto di salud, a drenta den e grupo di personanan sigura.

Un diferencia entre Corsou y Aruba ta cu na Corsou te ainda por tin un seguro di salud priva. E fondonan di cuido di salud di Sint Maarten tin desde aña 2010 mustrando un dificit, yegando na casi 350 miyon ANG den aña 2022. E consideracion pa reforma e sistema ta alinea cu e consideracionnan haci pa Corsou y Aruba.

Den e añanan prome cu yega e reforma di e sistema na Aruba y Corsou, ambos pais tambe a mira deficit financiero. Na Corsou, e deficit aki a yega te na 1.4 porciento di e GDP den aña 2011 y 2012, mientras na Aruba esaki tabata casi 5 prociento di e GDP na aña 1995 y 1996. Despues di reforma, a mira mehoracion den e situacion financiero di e fondonan di cuido di salud pa ambos Aruba y Corsou.

Aruba y Corsou ambos ta pertenece na un grupo di pais unda tin un cantidad halto di diabetes combina cu sobrepeso. E paisnan ta falta politica cu ta enfoca riba prevencion y conscientisacion di salud. Tambe e gastonan di cuido di salud a aumenta pa causa di e edad cu ta keda aumenta den e poblacion di ambos pais. E gastonan lo keda aumenta structuralmente como resultado di e edad den aumento si no cambia e politica. E fondonan di cuido di salud na Aruba y Corsou no a sigui e caminda sostenibel den e vision di esunnan cu a ehecuta e reforma. No a combati suficientemente produccion dimas ni tampoco e sobre consumo.

Ambos pais ta enfrentando en averahe un crecemento abao den e economia di mas o menos 1 porciento pa aña. E averahe anual di gastonan meidco ta aumentando lihe. Esaki ta nifica cu durante un periodo largo, un parti mas grandi di e GDP ta bay den cubri gasto di cuido di salud.

Segun e proyeccionnan mas recien, Corsou y Aruba lo sigui bira mas grandi den edad durante e añanan binidero. E punto mas halto lo yega entre 2035 y 2040.

Mirando tur esaki, e punto actual fragil, e obhetivo di tin un sistema di cuido di salud sostenibel ta beneficia di reforma fundamental. Esaki por preveni e presion constante riba e organisacion di e sistema.

E reforma di e sistemanan aki tambe ta forma parti di e Landspakket.

Binticuatro hende a muri den costudia di polis Hulandes aña pasa

(NLTimes)—Aña pasa, binticuatro hende na Hulanda a muri den costudia di polis, segun figuranan pa Controle Alt Delete. Esey ta diesun morto mas den costudia di polis cu e aña prome, e organisacion a reporta. Mayoria di hende cu a muri den costudia na Hulanda den e ultimo añanan tabatin un etnicidad mas diverso.

Controle Alt Delete tabata controla mortonan den costudia di polis desde 2016, basando nan figura riba reportahenan anual for di polis y OM, y investigacionnan den morto relata cu tratamento di polis pa Bureau Beke.

Desde 2016, 96 persona a muri den costudia di polis na Hulanda. E identidad di 65% di e victimanan ainda no ta conoci. Esey ta 63 persona sin nomber conoci y ken no tin cara ni bos, e organisacion ta subraya. Solamente 10% di e mortonan aki ta envolvi hende cu nacionalidad Hulandes so.
"Hulandesnan cu etnicidad diverso a muri diesun biaha mas bou di e responsabilidad di autoridadnan policial cu a spera a base di nan share di e populacion," Controle Alt Delete a bisa. "Pa compara, Mericanonan color scur ta muri 2.5 biaha mas frecuente cu Mericanonan blanco cu a spera a base di nan proporcion di e populacion."
Controle Alt Delete no a spera e cantidad halto di morto den costudia di polis aña pasa, lider di proyecto Jair Schalkwijk a conta NOS. "E cantidad di morto ta basta halto na 2022 compara cu e añanan prome," el a bisa. "Den nos experencia, no tin ningun splicacion logico pa e aumento. E 'taser', introduci na 2022, tabata diseña pa reduci heridanan civil pa medio di cera e buraco entre pleito cu mokete of arma, segun polis, pero na 2022, polis a uza nan arma mas compara cu na 2021."

E figuranan di Controle Alt Delete ta mas halto cu esnan publica pa OM e siman aki. Segun OM, 20 hende a muri despues di a tene contacto cu autoridadnan policial aña pasa, compara cu e 13 di e aña prome.

Hulanda pa prohibi contract temporario pa casnan di huur

(NLTimes)—Hulanda ta bay prohibi contractnan di huur temporario, cu un par excepcion, y a haci contract di huur permanente e standard atrobe. E ley di iniciative pa e efecto aki for di PvdA y e partido di coalicion ChristenUnie a ricibi un sosten mayor den Tweede Kamer.

E iniciativa aki casi no a tuma luga pa via di dos cambio controversial cu VVD y CDA kier a implementa pa aumenta e cantidad di excepcion. Pero segun Henk Nijboer di PdvA y Pieter Grinwis di CU, e cambionan lo contradeci e proposito di e iniciativa.

E pleito politico a causa e reapertura di e debate. Durante e discusionnan, CDA a hala nan sosten back aden pa e modificacion di VVD, cual ta indica cu propietarionan priva cu ta huur nan segunda cas por evacua un huurdo si nan kier bende e cas. Segun PvdA y ChristenUnie, e riesgo di abuso den esaki ta demasiado halto.
Nijboer a calcula cu esaki ta envolvi 140.000 220.000 hogar. E ta kere cu hopi propietario lo inclui un clausula di benta den e contract, pasobra un cas sin huurdo ta bale al menos 30% mas ora e bende.
Parlamentario di VVD, Peter de Groot, a rechasa e nocion cu tur propietario lo haci esey y a bisa cu esaki ta afecta un grupo relativamente chikito. Pero Nijboer a argumenta cu e huurdo no lo tin proteccion mes y nunca ta durf di keha cerca e propietario tocante defectonan den cas, pa miedo cu lo evacu'e.

E ley nobo tambe ta permiti pa propietarionan priva termina e contract si nan kier un famia di prome grado muda den nan hogar. E contract di huur mester indica esaki avansa—e corte ainda ta evaluando e clausula aki. a inclui un propuesta pa e efecto aki for di CDA den e iniciativa cu e puntonan di seguridad aki. Parlamentario di CDA, Inge van Dijk, a hala back aden un propuesta di modificacion mas complica for di CDA pa semper duna propietario e opcion ey. Tambe el a presenta un otro propuesta pa laga hende cu ta bay biba hunto huur un di nan cas a base di un prueba. Nijboer y Grinwis ta di acuerdo cu esaki.

E dos modificacion a molestia e iniciadonan asina hopi cu nan a menasa di no sigui cu e ley. Cu nan iniciativa, Nijboer y Grinwis kier inversa e introduccion di contract di huur flexibel na 2016. Segun nan, tabata uza e contractnan temporario aki demasiado, cual a causa inciertud y stress entre hopi huurdo, pasobra nan por wordo evacua facilmente despues di dos aña. Solamente VVD y Groep van Haga a vota contra e prohibicion di contract temporario.

A descubri un organisacion cu tabata explota sexualmente muhenan di Colombia na Spaña

(AFP) - Un organisacion criminal cu a gaña casi 50 hende muhe Colombiano pa hiba nan na Spaña y obliga nan eherce prostitucion a keda descubri den un operacion conhunto na nivel policial y hudicial entre ambos pais, Guardia Civil Spaño a informa ayera diabierna.

E personanan responsabel tabata probecha e situacion di vulnerabilidad di e muhenan aki na Colombia pa atrae nan, "por a probecha mas di 50 victima den ultimo cuater aña," Guardia Civil a bisa den un comunicado.

"E victimanan, un bes cu tabata haya promesanan di futuro, tabata transporta na diferente provincia Spaño cu e proposito unico di eherce prostitucion na apartamentonan priva," entre 25.000 pa 30.000 euro (entre 27.200 y 38.100 dollar) tabata e beneficio cu e organisacion por tabata haya cu cada un di nan.

E muhenan tabata obliga na realisa pagonan mensual na e organisacion, cu den caso contrario tabata menasa nan y nan famia, incluso a yega te punto di comete sicariato.

E operacion, cu a cuminsa pa via di un denuncia di un victima cu a bira un testigo protegi, a hiba e detencion di shete persona, cuatro di nan di Spaña "na e cual ta imputa e delitonan di trata di persona cu fin di explotacion sexual, labamento di placa y pertenencia na un organisacion criminal," Guardia Civil a bisa.
Otro a keda aresta na Colombia, entre nan esun cu tabata considera como e lider di e organisacion, ken tabata controla e proceso di captacion, traslado y explotacion di victimanan, el a keda deteni na Medellin.

E operacion tabata den man di e prome Ekipo Conhunto di investigacion entre Spaña y Colombia na nivel hudicial y policial -cu participacion di Guardia Civil Spaño, Polis Nacional di Colombia y ambos Ministerio Publico- loke a permiti hiba varios victima y famianan leu for di e organisacion "na un luga sigur", segun e nota a indica.

Brazil kier regula Inteligencia Artificial

(El Tiempo) - Presidente di Senado, Rodrigo Pacheco , a presenta un proyecto di ley cu ta establece guianan general pa desaroyo, implementacion y uso di sistema di Inteligencia Artificial na Brazil.

E obhetivo ta di investiga y comprende e impacto economico y social cu e desaroyo di e tecnologia aki por causa na e pais.

Na e texto di Pacheco a agrega otro tres proyecto cu tabata discuti caba na ambos Camara, cu tambe a incorpora ideanan y proposicionnan di un comision di huristanan cu a studia e tema y a presenta un rapport final despues di casi 70 audiencia publico.

Gobiernonan di varios pais a busca regula e hermentnan di inteligencia artificial. Cas Blanco a reuni cu representantenan di Google, Microsoft y otro companianan pa discuti e riesgonan di e tecnologia aki. Union Europeo y Reino Uni tambe ta busca implementa un regulacion nobo.
Hustificacion di e proyecto di ley ta indica cinco punto como e proteccion di derechonan fundamental, regimen democratico, libertad di decision y libertad di eleccion di personanan. Tambe ta menciona e necesidad di respeta e derechonan laboral.
E proyecto ta bay haya voto den contexto di e temor tocante e limitenan etico y impacto posibel di inteligencia artificial den mercado laboral.

E preocupacion a crece cu e yegada di inteligencia artificial generativo, cu ta produci contenido, como ChatGPT, cu a bira conoci na november ultimo.

Basa den supervision di uso di inteligencia artificial, e proyecto ta determina cu Ehecutivo por crea un organismo encarga di cuida, implementa y supervisa e cumplimento di e leynan specialmente di inteligencia artificial den teritorio nacional.

E proyecto ta prohibi e implementacion y uso di sistema di inteligencia artificial cu por duna luga na "discriminacion directo of indirecto, ilegal, abusivo entre otro."

Algun paisnan manera Francia y Spaña, a habri un investigacion contra ChatGPT cu e sospecha di viola e ley Europeo di proteccion di data. Italia a bay un paso mas leu y a blokia e uso di e herment tanten cu e compania lo cay bao e Ley General di Proteccion di Data di Union Europeo.

Corant di Guatemala ta stop su operacionnan pa "persecucion penal" contra su doño

(AFP) - Corant di Guatemala 'elPeriodico' ayera diabierna a anuncia su ciere definitivo debi na "persecucion penal y presion economico" despues di e detencion di su doño, Jose Ruben Zamora un aña pasa, un persona critico di gobierno cu a denuncia supuesto actonan di corupcion.

"Cu profundo tristeza, nos ta obliga di detene e edicion diario di elPeriodico despues di casi 27 aña di existencia," e medio di comunicacion a informa den un comunicado.

"elPeriodico ta bay stop di publica cualkier tipo di nota dia 15 di mei. E empresa editor Aldea Global ta bay sigui habri funcionando pa enfrenta e responsabilidadnan cu ainda ta existi," Ramon Zamora yiu di e propietario di e corant a bisa.

elPeriódico
El silencio es, después de la palabra, el segundo poder del mundo.
Pacto de Corruptos busca cerrar elPeriódico
• Giammattei-Porras desatan persecución penal contra elPeriódico y Jose Rubén Zamora. En audiencia unilateral, a puerta cerrada, buscan que el juez Victor Cruz ordene allanamientos, embargo de activos, arraigos y captura por un caso "fabricado" por el Ministerio Público. • Procesos prefabricados, semejantes a los presentados contra jueces y fiscales independientes, alcanza a periodistas. • Recientemente, se han generado publicaciones falsas que pretenden confundir al público sobre el segmento elPeladero.
CENSURADO

elPeriodico a señala cu a ricibi "un golpi contundente" ora Zamora a keda deteni pa delitonan di labamento di placa dia 29 di juli 2022.

"For di e momento ey e batalla a cuminsa pa resisti y e presentimento no tabata tin speransa," ademas a agrega cu na november ultimo e corant a pone fin na edicion impreso.

Zamora ta acusa di fabrica e caso directamente na e presidente Guatemalteco, Alejandro GIammattei, y fiscal general, Consuelo Porras, sanciona pa Merca pa "corupcion" na 2021.
Segun elPeriodico, debi na aresto di Zamora, a detene cuatro abogado, dos ta continua den prison, seis periodista y dos columnista di e compania ta bao investigacion di Fiscalia Special Contra Impunidad (Feci).

E huicio contra Zamora, cu a cuminsa dia 2 di mei ultimo y pa e cual e por haya un condena di hasta 20 aña di prison, a provoca criticanan na nivel internacional y denuncianan di atakenan na libertad di expresion na Guatemala, ta uni na dje un ola di detencionnan di ex-fiscalnan cu a investiga casonan di corupcion na e pais.

Diaz-Canel tocante e produccion di alimento na Cuba: "Ta keda hopi potencial pa explota"

(CiberCuba) - E mandatario Cubano, Miguel Diaz-Canel Bermudez, a bet un biaha mas riba e produccion local di alimento como solucion na e crisis actual cu e pais ta pasando aden, cu prijsnan halto y escasez di oferta den e establecimentonan di benta.

"Nos ta trahando duro, pero ta keda hopi potencial pa explora, sobre todo den e produccion di alimento desde e municipionan. E pelea ta duro, pero mester bringe y nos ta bay gana," e presidente di Cuba a skirbi ariba s cuenta oficial di Twitter, despues di participa den diferente reunion na Sancti Spiritus, Villa Clara y Cienfuegos.

Diaz-Canel tin dias caba cu el a bet riba convence funcionarionan y e pueblo en general cu e prodccion di alimento na e municipionan ta e solucion inmediatio pa e crisis actual, sinembargo, algun economista, manera Elias Amor, ta critica e postura aki y nan ta sostene cu e problema ta wordo soluciona liberando e propiedad di e tera na Cuba.

"Ningun hende di e circulo dirigente ta dispuesto pa asumi cu e situacion actual, esey den cual ta imposible 'lanta e pais', tin su origen den un model obsoleto, agota y un clase dirigente cu mester hala na banda y laga otro asumi e responsabilidad real di loke mester haci," Amor a scirbi den su blog.

Mirando e politica di descentralisacion y fomenta e produccionnan desde e municpionan, e expertonan den e materia ta cuestiona si e ta eficiente, pasobra no tur teritorio tin e mesun caracteristica ni ta conta cu un structura faborable pa alimenta su mes.

Den e programa Hablemos de Economia di CiberCuba, Amor a splica diahuebs ultimo cu e concepto di produccion local di alimento ta un termino cu ta wordo usa rond mundo pa defini esnan cu ta cultiva nan alimento den parcelnan chikito, pero el a destaca cu e demanda ta wordo cubri solamente cu nivelnan halto di cosecha, cu na mesun momento ta rentable.

"Si na luga di enfoca den crea y fortalece sistemanan productivo local, nan bet ariba e unidad di mercado nacional pa probecha e pontencial di e produccion cu economianan di escala creciente, cu ta sigura e dimension superior di e procesnan productivo, otro gai lo canta," el a bisa.

E gobierno Cubano, pa varios experto, ta sigui sin realisa e gravedad di e asunto y ta nenga di tuma carta den e asunto cu medidanan cu ta enfoca riba e mehoracion di e asunto.

Marijke Croes:

"Como mama jong, mi a haci hopi pregunta cu mi mes"

Marijke Croes ta un conocido personalidad na Aruba door di su diferente trabao y programa na radio, pero tambe e tin un trayectoria largo como miembro di famia di Bon Dia Aruba. Pa celebra Dia di Mama, nos a entrevista Marijke, kende ta parti di Bon Dia Aruba desde su inicio.

"Mi a casa na un edad jong, cu 16 aña," Marijke ta conta, y algun luna despues su prome baby, un yiu muhe, a nace. "Como mama jong, ora cu mi a haya mi baby den mi brasa, cu mi a wak dokter cune, mi a haci hopi pregunta como mama. Mi a spanta, anto mi a haci hopi pregunta cu mi mes. Mi no tabatin contesta pa e preguntanan." El a bisa cu el a ripara cu e tabata hopi spanta pa e dudanan aki, pero danki Dios e tabatin su mama band'i dje. Door cu e tabata jong – apenas 17 aña – e tabata biba cu su mama, kende tabata yud'e, mustr'e con pa cuida su baby.

Ora Marijke a cumpli 19 aña, el a huur un cas hunto cu su casa y su yiu. Y pa ora e tabatin 20 aña, Marijke ta conta cu su ruman muhe tambe a sali na estado pero lamentablemente, e ruman y e baby ambos a fayece. "Mi mama a bira malo – e tabatin ulcera – anto pa motibo di tur e yoramento y sufrimento cu mi ruman a fayece, mi mama tambe a fayece un aña y tres luna despues. Esey tabata algo doloroso pa mi. Mi mama a muri den mi brasa."

Marijke ta bisa cu el a yora hopi aña pa su mama, "pero scondi, pa niun hende wak, pasobra mi tin cu hiba mi famia dilanti."

Despues, cu 22 aña, Marijke a haya su di dos yiu. Pero Marijke tabatin hopi miedo di muri manera su ruman muhe. "Di tres biaha mi a bay dokter mi tabata tembla, mi tabata yora." Su miedo a bolbe na momento cu e baby a bolter na banda, y tabata necesario pa opera lihe. Pa sorpresa di Marijke, su dokter tabata bayendo cu vakantie anto el a cay den man di e mesun dokter cu a atende su ruman muhe tempo cu el a muri. "Mi a yora te cu mi wowo a haya sanger riba dje." Asina mes, Marijke a logra haya su baby sin mas problema, y awo e tin dos yiu sano y feliz.

Despues Marijke a cuminsa traha cu Extra. "Mi trabao tabata asina flexible, asina dushi, cu mi por a sali busca mi yiu na scol, cushina, bay trabao back." Y pa ora Marijke tabatin 34 aña, el a bin traha den sales na Bon Dia Aruba, pa yuda lanta e corant. "Ami ta esun cu semper a handle e sales. Ami a dirigie tur ora, mi gusta masha hopi mes. M'i a traha 30 aña den sales bo por bisa, 30 aña den prensa, y di esey mi a traha 27 aña [na Bon Dia Aruba]."

Cu 64 aña, Marijke a dicidi di retira, pero asina mes e ta keda colabora te dia di awe cu Bon Dia Aruba.

Mientras cu e tabata traha na Bon Dia Aruba, el a cuminsa su programa di radio na Radio Bo Guia. "Mimi tabata traha den prensa, anto el a haya permiso pa su radio. Mi a bay dun'e pabien y el a pidi mi pa yud'e. El a pone mi dilanti e master control, y ata mi a cuminsa diadomingo cu un programa ambiente musical, algo asina, canticanan bailable." Despues el a cambia di orario, y despues el a tuma over e Momentonan Romantico tur diabierna, y despues el a cuminsa haci e programa tur dia di siman y a cumpra su programa.

Na Bon Dia Aruba el a haya oportunidad pa traha noticia, haci entrevista, graba material, y skirbi algun piesa manera poesia of storia pa mucha. "Nos tabatin hopi oportunidad," e ta conta. "Mi ta bisa Papa Dios semper danki pa motibo ora cu mi a cuminsa Papa Dios a guia mi hopi bon, hunto cu Toko, pasobra con bo ta bay habri un corant cu tin otro corant dies aña caba, anto bo tin cu bay bisa un cliente pakico pone bo aviso den mi corant? Pero Señor a guia nos hopi bon."

Door di su experiencia den prensa y den radio, como tambe su sensibilidad innato, Marijke ta un persona cu un afinidad pa psicologia y con pa trata hende. A traves di su programa di radio el a bira un amiga y confidante pa hopi oyente. E ta recorda un storia cu tabatin un fuerte impacto, unda un oyente a yama den desesperacion pensando di comete suicidio, pa motibo cu su casa a lag'e sin placa y a comete adulterio. "Mi a lag'e papia y mi a puntr'e, 'dushi, bo ta kere den Dios' el a bisa si, mi a puntr'e si e tin yiu, y el a bisa si. "Mi a bis'e, wel, bo yiunan mester di bo, y aworakinan bo ta bay mustra cu bo ta un palo di muhe, y bo por!"

Cu su fortalesa, personalidad amable y caluroso, y comprension, Marijke ta inspira tur cu conc'e. Feliz dia di mama!

Di dos curso di Agri Business Academy a ranca sali na EPI

Despues di e prome programa sumamente exitoso, diamars ultimo a ranca sali e di dos programa di Agri Business Acadamy.

Pa e di dos programa aki a registra mas di 70 participante. Esaki ta demostra cu tin interes pa conocemento di con pa comercialisa un actividad cual pa hopi persona ta simplemente un hobby. Cu e habilidadnan cu personnan ta adkiri na e Agri Business Academy, ta sigui promove metodonan mas moderno di agricultura pa mehora nos posicion di seguridad di alimentacion.

A crea tambe un fondo yama "Agri Fund" pa facilita financiamento di proyectonan agricola na un interes atractivo, pa stimula y sostene mas (futuro) empresarionan den e sector di agricultura di Aruba.

E sector di agricultura tin e potencial di bira un sector economico importante cu por contribui na e diversificacion di nos economia na Aruba. Minister di Asuntonan Economico, Comunicacion y Desaroyo Sostenibel, Mr. Geoffrey Wever hunto cu Minister di Transporte, Integridad, Naturalesa y Asuntonan di Adulto Mayor Ursell Arends y cu Qredits Aruba a organisa e prome Agri Business Academy riba 24 di januari ultimo y awor ta ranca sali cu e di dos programa.

E Agri Business Academy ta un programa personalisa di Qredits Aruba pa e sector di Agricultura, cu un duracion di 12-14 siman, cu ta brinda e materialnan esencial pa crea bo propio Plan di Negoshi y Plan Financiero. E programa lo finalisa cu un "Pitch" unda cada partcipante lo haya e oportunidad pa presenta nan producto/servicio.

Meta di e Agri Business Academy ta pa yuda (futuro) empresarionan yega na nan meta door di ofrece nan e herment necesario—conocemento—pa cuminsa of sigui opera un negoshi exitosamente den e sector di agricultura.

Minister Geoffrey Wever y Minister Ursell Arends ta desea cada participante exito cu e trayecto interesante aki y ta gradici Qredits Aruba pa e bon cooperacion di semper.

Minister Endy Croes a acudi na Felipe Fest 2023

Felipe B. Tromp ta celebrando 30 aña di existencia

Diadomingo, 7 di mei 2023, Minister di Enseñansa y Deporte Endy Croes hunto cu su kerida esposa Dilailah Croes a acudi na competencia di canto, Felipe Fest 2023, organisa pa Colegio Felipe B. Tromp na Cas di Cultura.

E aña aki, Colegio Felipe B. Tromp ta celebrando 30 aña di existencia. Durante e magnifico evento aki a presenta diversidad di cantica tipico di Aruba. E competencia tabata consisti di un total di diesdos alumno, unda cu e alumnonan cu a bataya contra otro a wordo dividi den dos categoria. Categoria A cu ta participante di klas 1 te cu 3 y Categoria B cu 6 participante di klas 4 te cu 6. Un evento masha bunita mes, cu meta di engrandece nos cultura. E mandatario di Enseñansa ta felicita Felipe B. Tromp cu nan 30 aña di existencia, alabes ta felicita Sr. Selwyn Rosenstand cu a cumpli 30 aña como cabesante di Colegio Felipe B Tromp. Pa finalisa, Minister Endy Croes ta aplaudi e bunita presentacion di tur e alumnonan cu a participa den Felipe Fest 2023.

OPINION

DMH ta enfatisa riba e rol crucial di MAMA pa promove y protega e derechonan di mucha

Departamento di Mucha y Hoben (DMH) ta enfoca riba Dia di Mama, cu ta un dia special pa honra y aprecia e mamanan pa nan amor, cuido y sacrificio. Pero tambe ta un oportunidad pa reconoce e rol importante di mama den lanta y cria nan yiunan.

E derechonan di mucha ta estrechamente vincula cu e rol di mama den nos bida. Pa DMH ta importante pa accentua, cu den e Tratado di Derecho di Mucha ta duna reconocemento na mayor, particularmente, e mama, cu ta hunga un rol crucial den promove y protega e derechonan di mucha.

Nificacion di ta MAMA
Ta mama no kiermen solamente cambia pampers, laba boter of bringa cu e muchanan pa nan come. Ta mama kiermen cambia bo bida, bo tempo y bo forma di pensa pa bo yiunan. Kiermen duna tur bo curason y entrega bo forzanan cada dia pa saca bo yiunan dilanti den bida y siña nan con biba, cu principio, norma y balor. Ta mama ta nifica, cu bo tin un motibo di existencia pa resto di bo bida. Bo mester kier probecha y saca lo maximo cada momento.

Bo ta yena cu sentimento, na momento cu bo ta wak bo yiunan crece y bo ta sinti un felicidad, dicha y na mesun momento, nostalgia, segun bo ta wak nan avansa den bida, cu e pasonan solido, cu abo a inculca.

Amor eterno y infinito
Si tin un amor cu nos por yama berdadero, ta e amor sincero di un mama, un amor cu na mesun momento ta eterno y infinito. Ta mama ta implica sigui e pasonan di algun maestro chikito, cu sin cu nan mes sa, nan ta siña nos stima di un manera incondicional. P'esey ta mama kiermen, cu nunca mas bo lo ta bo so den pensamento, pues un mama semper mester pensa dobel: pa su yiunan y p'e mes.

Maternidad no kiermen hari semper, sino tambe yora. Ta hopi anochi di insomnia, coremento, emergencia y duda un mama ta experiencia. Pa un mama ta haci mas dolor cu otro hende, pa bisa su yiunan NO. Pero nos sa e importancia di pone limite den bida y esaki ta importante pa nos yiunan siña tambe. Un mama semper kier pa su yiunan bay bon den bida, pero tambe nan kier pa nan haya reto y siña enfrenta nan, cu e hermentnan di bida, cu un mama a ekipa su yiu cu ne. Un mama ta wak, mihor cu tur hende, e defectonan di su yiunan, sinembargo pa acepta esaki y no sconde, ta un reto. Un mama sa si su yiunan ta bon, cu djis door di wak nan.

Ehempel di curashi y amor
Probablemente un mama cu ta sacrifica su meta-, aspiracion of su bida pa su yiunan, no ta hacie un mama heroe, pero si e persona mas tenaz y generoso di mundo. Durante e anochinan cu e yiunan ta lanta cu keintura, nan ta enfrenta mundo y supera tur nan miedo, destaca den bida y protega nan prome cu tur cos; esey ta loke ta haci e mamanan e mihor ehempel di balentia y amor. Pasobra mama ta e personan di mas fuerte di mundo.

Su debilidad ta su punto fuerte y esaki semper lo ta e sintimento di amor infinito y eterno pa su yiunan. Feliz Dia di Mama!

Mundialmente 15 di mei ta celebra dia di famia

United Nations a proclama den un asamblea general na 1993 cu dia 15 mei ta wordo cataloga como dia internacional di famia. E meta principal pa conmemora e fecha aki ta pa conscientisa comunidad di e importancia y balor di un famia, tambe pa pone atencion na e retonan cu tin impacto ariba famia mundialmente.

Famia: e pilar di un comunidad
Pa un persona por funciona debidamente den un comunidad e mester di personanan den su cercania cu por crea un ambiente di sosten y apoyo den su bida diario. Cu otro palabra un pilar cu ta brinda structura y siguridad basa riba amor incondicional. Nan ta e personanan cu lo wak bo potencial y laga bo mira e miho di bo mes como persona. Den mayoria caso ta trata di un pareha y yiunan of un familiar.

Tin varios dicho cu ta bisa cu tras di cada persona excitoso tin un hende cu ta para su tras pa apoy'e. Famia tin un rol masha importante pa cada ciudadano den nos cominidad, como cu e ta reenforsa individuonan pa carga e tarea di hiba su mes, su famia y nos cumindad dilanti.
Dia pa celebra hunto cu famia
Ta importante pa pone atencion na e balor agrega di ta forma parti di un famia. Disfruta di otro su compania, atencion y sosten. Dia 15 mei tur aña ta wordo celebra e dia di famia mundialmente, pero nos por dedica y celebra cada momento cu ta posibel, sin necesidad di warda riba e fecha oficial.
Tin diferente manera cu nos por pasa tempo hunto den famia por ehempel, hunga wega di mesa, domino of actividadnan recreacional, manera probecha di naturalesa of bay haci ehercicio hunto. Si ta amante di pelicula por wak film hunto. Tur esakinan pa por reenforsa e laso y tambe pa crea memorianan cu un balor sentimental cu lo dura pa semper. Pabien na tur famia di Aruba cu e celebracion di dia internacional di famia di parti Fundacion Tienda di Educacion.

Skirbi pa Omaira I.Rodriguez-Britten

“Mama e rosa encanta”

Dedica na mi querida mama Doña Esperanza Farrayans de Britten dfm , mi yiu Shamaira , mi cuñanan , mi sobrinanan i tur mama na Aruba riba nan dia DIA DI MAMA.

Mama e rosa encanta
Den bida bo ta haya experiencia
unda bo por mira con un fantasia
ta haci milager na un forma bunita
cada biaha bo sinti con por planta
un rosa pa ta den bo jardin warda
te dia cu e rosa florece i ta na unda
sumpiya ta sali i ta haci hopi dolor
dicon no por realisa cu e tin balor
aki ta unda bida ta e jardin encanta
flor cu tin su nomber pa ta respeta
pakiko bandone i lage den soledad
tiki tempo e mester pe tin felicidad
awe ya e no tin forsa pa keda para
su rais a bira debil i tristesa a gara
buscando su ramanan cu a crese
treciendo alegria i pesei e merece
tur elogio di por trese na e mundo
regalo cu Dios a dune gradiciendo
DI WORDO YAMA MAMA.

Advertorial

KIVI Caribbean a haci un recorido door di Aeropuerto Internacional Reina Beatrix

Aruba Airport Authority N.V. (AAA) a ricibi bishita di e miembronan di "Royal Institute of Engineers" (KIVI) Caribbean pa un presentacion y un tour. KIVI Caribbean ta conta cu mas di 40 ingeniero na Aruba y Corsou y su meta ta pa stimula enseñansa continuo entre su miembronan.

Angeline Flemming, Director of Health, Safety and Sustainability na AAA, a ricibi e diesdos participantenan di KIVI. Flemming a papia tocante e rol importante di AAA pa e bienestar y progreso di e comunidad di Aruba.

Christine Kaarsbaan-Leo, Sustainability and Health Manager na AAA, a duna un presentacion tocante e actividadnan di Corporate Social Responsibility y e metanan y e plannan cu AAA tin pa 2023, enfocando riba e proyectonan di SDG cu tin un impacto positivo y duradero pa e comunidad di Aruba. Ademas el a elabora tambe tocante e importancia cu e certificacionnan tin pa Aeropuerto di Aruba y e rekisitonan necesario cu mester existi pa por logra e diferente nivelnan.

Raymond Croes, Mechanical Engineer na AAA, a presenta e proyectonan di AAA cu a contribui pa reduci consumo, incluyendo Building Management Systems pa monitor e sistemanan di servicio publico di AAA. Ademas Raymond a presenta e plannan y e proyectonan di AAA cu lo sigui contribui na e operacionnan di aeropuerto di un manera mas sostenibel den futuro, concentrando riba e implementacion di sistema pa aumenta eficiencia.

Rubiela Lampe-Chiquito, miembro di e hunta di KIVI Kring Caribbean, a splica e meta di KIVI mas detaya, pa crea un red y transferi conocemento na e miembronan di KIVI cu ta residencia den Caribe. KIVI tin e meta pa logra esaki door di organisa varios actividad mensual relaciona cu e tema di ingenieria. Den nomber di KIVI Caribbean, Rubiela Lampe-Chiquito a gradici AAA pa e oportunidad pa siña mas tocante e proyectonan di sostenibilidad y e proyecto di expansion di Gateway 2030 cu ta andando.

Tur participante a haya un recorido door di e Utility Building di aeropuerto, pa por a conoce y haya sa mas tocante con ta monitor e consumo total di aeropuerto y garantisa un operacion continuo.

Tocante AUA Airport

AUA Airport ta un di e aeropuertonan mas ocupa den region Caribe cu mas di 22 diferente aerolinea operando pa Aruba contribuyendo na mas cu 2.5 miyon pasahero pa aña y cu buelonan pa 22 diferente ciudad 34 diferente destinacion directo rond di mundo. Di e mercadonan u AUA Airport ta sirbi 79% ta for di Merca y Canada, 11% for di Latino America, 6% for di Europa y 4% for di Antia Hulandes te cu april 2023. AUA Airport ta reconoce cu esaki ta danki na e economia stabiel, clima politico, hospitalidad, populacion diversifica y siguridad general di nos isla. AUA airport su aspirashon ta pa bira un di e airportnan den region Latino Americano & Caribense mas Sostenibel, Sigur y A prueba di Futuro, brindando un luga di trabou confiabel, facilidadnan di airport moderno y un servicio excellente cu ta refleha hospitalidad Arubiano, contribuyendo na un futuro prospero pa Aruba.

Conoce mas di loke ta pasando na AUA Airport y dor di bishita www.airportaruba.com y connecta cu AUA airport riba Twitter.com/Aruba_Airport, Facebook.com/ArubaAirport, Instagram.com/arubaairport/ and Linkedin.com/ArubaAirport.

Data di mas di 2 miyon vehiculo na Hapon tabata den riesgo

(AP) - Un robo di dato cu tabata un decada largo den Toyota su servicio online a pone informacion di mas o menos 2 miyon vehiculo den riesgo, e fabricante di vehiculo Hapones a bisa diabierna.

Cuminsando januari 2012 te na april 2023, e problema cu Toyota su servicio Connected ta trata solamente e vehiculonan na Hapon segun vocero Hideaki Homma. E servicio Connected ta corta e doñonan di ki tempo nan tin cu haci un service y ta conecta na entretenimento ademas di provee ayudo den momentonan di emergencia. E por yama y pidi ayudo despues di un accident of localisa un vehiculo cu a ser horta.

Te awo no a trece dilanti ningun problema.
Aunke no tin evidencia cu e informacion a leak, ser copia of mal usa pa causa di e robo

di dato, e data den riesgo ta inclui number di identificacion di e vehiculo, cual ta separa di e nummerplat, e localidad di e vehiculo incluyendo e ora na cual e tabata na e sitio y imagennan cu e video por a graba.

E tipo di informacion aki por keda usa pa identifica doñonan individual segun Toyota Motor Corp., cual ta crea e modelnan Prius hybrid y Lexus. Mas o menos 2.15 miyon vehiculo a keda afecta, incluyendo esunnan cu ta usa e servicionan G-Link, G-Book y Connected.

Elon Musk ta bisa cu el a haya persona pa lidera Twitter como CEO nobo

(AP) - Elon Musk a bisa diahuebs cu el a haya un CEO nobo pa Twitter of X. Corp manera e ta yama awo, y e ta un persona femenino. E no a nombra e persona sinembargo si a bisa cu e lo cuminsa traha den mas o menos 6 siman.

Musk, ken a cumpra Twitter y a lidera esaki desde e tempo aki, tin hopi tempo ta insisti cu e no ta e compania su CEO permanente. E biyonario di Tesla a bisa den un publicacion diahuebs cu su rol lo transiciona for di Twitter su president ehecutivo na hefe di tecnologia.

Den mita di november, el a conta corte na Delaware cu e no kier ta CEO di ningun compania. Mientras e tabata duna su testimonio el a bisa cu e ta "premira di reduci su tempo na Twitter y di haya un otro persona pa lidera Twitter." Despues den december el a boble reitera esaki, bisando cu e lo "resigna como CEO asina cu e haya un persona cu kier tuma e trabao." Esaki a bini despues cu miyones di usuario riba Twitter a pidi pa e retira den un encuesta cue biyonario mes a crea y a priminti di cumpli.

Analistanan cu ta sigui e aspecto di negoshi di Twitter a duna bon bini na e noticia sin sa ken e reemplaso lo ta. Twitter su negoshi di promocion a tuma golpi bao Musk su reglanan, aunke e biyonario a conta BBC luna pasa cu e compania awo ta yegando un punto "di stabilidad".

"Un CEO nobo ta e unico manera cu Twitter por bay back dilanti," analista di Insider Intelligence Jasmine Enberg a conta. "E problema mas grandi cu Twitter su negoshi ta Elon Musk. Na momento cu e hala un banda, Twitter por cuminsa kita Musk su marca personal for di e compania su imagen corporativo y purba haya confiansa di e negociantenan. E exito di e esfuersonan aki lo depende riba e persona cu tuma e rol, pero ta dificil di imagina cu e CEO nobo lo ta mas controversial of daña mas e imagen di Twitter compara cu loke Musk a

Join e "big live nature quiz"

Dutch Caribbean Nature Alliance (DCNA) y su miembronan ta invita tur residente di Aruba, Boneiro, Corsou, Saba, Sint Eustatius y Sint Maarten pa participa na e Big Live Nature Quiz diasabra dia 13 di mei, di 6 or pa 7 or di anochi.

Participantenan den e quiz aki por siña mas tocante e bunita naturalesa di Caribe Hulandes den e quiz aki cu ta gratis, online, bibo y interactivo. E quiz ta na Ingles y e preguntanan lo tin subtitulo na Hulandes, Papiamentu y Papiamento. Na Aruba, participantenan por participa na Battata Beach Bar of online via zoom.
Tambe por join como un hende so of den un grupo di maximo 4 persona di tur edad. E premio grandi lo ta un biahe riba un catamaran pa snorkel. Participacion ta gratis, pero mester registra a traves di http://www.bigliv-enaturequiz.org/.

Big Live Nature Quiz ta un evento anual, crea pa educa e ciudadanonan tocante conservacion di naturalesa na un manera divertido y interactivo, pa crea orguyo pa naturalesa den Caribe Hulandes, e ta fomenta practica ecologico, ta apoya proyecto di conservacion di naturalesa y ta conecta hopi hende den henter Caribe Hulandes.

E quiz ta un berdadero esfuerso di ekipo di varios isla: crea y respalda pa e seis islanan di Caribe Hulandes, incluyendo e organisacionnan di maneho di area proteha (Fundacion Parke Nacional Aruba,CARMABI Curaçao , Saba Conservation Foundation (SCF), Nature Foundation St. Maarten, St. Eustatius National Parks (STENAPA)), e patrocinadonan (local) y Dutch Caribbean TV.

Con pa participa
E participantenan por hunga online a traves di Zoom desde nan cas cu amigo y famia. Na Aruba por bay Battata Beach Bar na unda lo transmiti e quiz bibo. Pa mas informacion, mira http://www.biglivenaturequiz.org/

Reserva bo luga
E participacion ta gratis, pero e ekiponan mester wordo registra di antemano na http://www.biglivenaturequiz.org/. E personanan cu ta desea di participa na un luga di transmision bibo tambe mester reserva un luga na Battata Beach Bar door di yama 5844242.

Tema: Bestia y mata den peliger di extincion
E quiz ta bay tin un total di 20 pregunta di escogencia multipel. E preguntanan ta bay ta tocante bestia y mata den peliger di extinsion riba tera y den lama, manera turtuga di lama, tiburon y yuwana. E quiz lo ta na Ingles, pero e preguntanan tambe lo tin subtitulo na Hulandes, Papiamentu y Papiamento.

No ta necesario pa prepara of studia di adelanta pa e quiz. Sinembargo, si bo ta desea di tin mas chance di gana, por consulta e paginanan di red social di DCNA: : Facebook (Dutch Caribbean Nature Alliance) y Instagram (DCNAnature). Den e rednan social di DCNA tin pregunta di prueba cu lo bin bek den e quiz.

Premio
E gran premio ta un trip riba un Catamaran pa e ekipo ganado.

Minister Endy Croes ta elabora riba pista di bmx di Streetwise, veld di Brazil y yerba artificial di e veldnan

Durante Conferencia di Prensa di Gobierno di Aruba, dia 8 di mei 2023, Minister Endy Croes a indica cu despues di varios aña, pista di BMX di Streetwide ta den funcionamento back. Recientemente a haci e pista completamente limpi, pa esnan cu ta haci e deporte di "bicycle motocross" (BMX) por practica back despues di varios aña.

Pa motibo cu e parke no tabata hayando mantencion, el bay hopi atras te hasta bira mondi. Minister Endy Croes a indica cu a traves di Lotto pa Deporte a aloca fondo pa haci e parke limpi, rosa e tereno y drecha e pista back.

Tambe, a palabra cu e organisacion cu nan lo percura pa un parti di e proyecto y ta bay organisa competencia pa recauda fondo pa termina di drecha e parke. Jaburibari tambe tin un pista di BMX y esaki tabata e unico cu tabata activo den e ultimo añanan aki. Ta planificando un careda di BMX internacional pa e luna di september proximo riba e pista na Jaburibari. Pa bin na remarke pa un careda internacional di BMX, e pista di BMX situa na Parke Curazon mester wordo ilumina. Riba e veld di Parke Curazon ta bin 6 poste di luz di 18 meter halto pa ilumina e pista debidamente. A haci pedido caba di e postenan y lo ta yegando den e luna di juli pa instala. Tambe, Minister Endy Croes a papia brevemente di e veldnan di futbol.

Ministerio di Deporte conhuntamente cu Arubaanse Voetbal Bond (AVB) a cuminsa cu e proyecto poste di luz y luz di LED pa e clubnan di futbol. A cuminsa cu Veld di Unistars, Veld di Santa Fe, Veld di Brazil y Veld di Simeon Antonio. Banda di esaki, Minister Endy Croes a indica cu gobierno anterior no a inverti placa di Lotto pa Deporte den loke tabata mester. Pues, e luznan di Veld di Nadi Croes/Crismo Angela a bin abou y a drecha esaki y actualmente ta den funcion. A mantene y verf e dugouts. Alabes den luna di mei e compania di yerbe artificial tabata na Aruba pa drecha e "batting box" area y rond di e basenan cu mester cambia e yerbe pa uno nobo. Tambe tin un compania cu ta terminando arkitectura pa un "signage" grandi banda di caminda cu nomber di e stadion aki. Finalmente, Minister Endy Croes ta expresa cu a ehecuta varios proyecto caba pa deporte en general di Aruba y tin varios proyecto cu ainda ta den proceso. Cu disciplina, dedicacion y determinacion ta logra.

206 grupo a participa den Ronde van Aruba ayera nochi

Ayera nochi, cantidad di entusiasta di coremento a participa den e conocido Ronde van Aruba, registra sea como team, double of singles, pa un total di 206 registracion.

E careda a start pa 8pm saliendo for di Marinierskazerne na Savaneta. Algun grupo a comparti riba rednan social e prome imagennan di nan team cla pa participa, alabes ricibiendo sosten di nan colega, amigo, y famia.

Actualmente, e record pa ganador masculino ta di Tom Hendricks cu un tempo di 5:43:03 na 2004, y e record femenino ta den man di Lana Gobert cu un tempo di 6:17:17.

Keda pendiente di nos pagina di Facebook pa e resultadonan!

BON DIA ARUBA

*Bista Politico ta un seccion di **Bon Dia Aruba** specialmente pa brinda oportunidad na tanto partido politico como politico individual pa expone nan opinion. Contenido publica di ningun manera ta refleha opinion di **Bon Dia Aruba** y ta pa responsabilidad exclusivo di e organisacion/individuo cu ta ofrece esaki pa publicacion. **Bon Dia Aruba** ta reserva e derecho di no publica texto ofreci, si esaki segun e medio no ta cuadra cu e normanan di decencia cu nos ta mantene, pa evita contenido cu ta innecesariamente ofensivo. Esaki suheto na evaluacion exclusivo di **Bon Dia Aruba**.*

BISTA POLITICO

Parlamentario Arthur Dowers (AVP):

Renobacion di Aruba y no di AVP mester ta preocupacion di gobierno

For di eleccion na 2021, partido AVP a inicia cu e proceso di reorganisacion di e partido pero asina mes ainda tin contrincantenan cu ta asina preocupa cu desaroyonan den AVP, te cu nan ta lubida di atende pobresa grandi den pueblo.

Parlamentario Arthur Dowers ta mustra cu tin parlamentarionan di fraccion di MEP, cu a wordo prohibi pa gabinete Wever Croes pa papia riba pobresa den pueblo, papia riba necesidadnan di hendenan cu a wordo asota pa un inflacion ocasiona pa cantidad di medida cu e gobierno cu nan ta sostene a castiga pueblo cune.

" Ta algo cu pueblo tambe por a scucha, por ehempel un parlamentario Shailini Tromp Lee, kende apenas tres dia cu fraccion di AVP a yama gobierno pa papia riba pobresa, ta bin dilanti pa mustra su preocupacion cu den seno di AVP ta masha keto.

El a sinta den e reunion publico caminda nos fraccion a pidi gobierno pa mustra pueblo kico lo bay haci cu e pobresa creciente pero nan a haci loke gobierno a bisa nan pa haci, di bin cu storianan politico bieu pa asina sconde e maneho di abuso cu gobierno di MEP ta hibando.

Asuntonan interno di AVP tabata preocupacion di varios parlamentario di MEP mientras cu den seno di partido MEP, ainda nan no a atende cu e caso di Guilfred Besaril contra kende ainda Prome Minister no a entrega keho penal pa persigui e ex-minister plenipotenciario pa gastamento di fondonan di pueblo pa interesnan personal y priva," Parlamentario Arthur Dowers a mustra.

Parlamentario Alvin Molina (MEP):

Ainda nos ta lepia pa acepta ayudo di expertonan cu si sa ki nan ta haci

Cu cambio grandi no ta pasa di un dia pa e otro ta un hecho. Pero tin biaha nos tin cu admiti si cu nos ta perde tempo ta papia hopi y keda sin tuma e accionnan necesario. Esey ta e caso ora ta trata di nos pilar economico nobo cu ta agricultura/sector primario.

Oportunidadnan pa un pilar economico nobo ta nos dilanti, den nos cara, cla pa wordo cosecha. Oportunidad cu por trece mas stabilidad economico pa Aruba, mientras ta eleva "food security" garantisa miho calidad di cuminda na un prijs rasonabel pa nos hendenan.

Mi mes a reuni cu varios experto internacionalmente reconoci cu ta dispuesto pa yuda prepara Aruba y su gobierno pa e reto grandi aki. Un di nan ta dr. Andre Thomas di Barbados, embahador di United Nations, miembro di CARICOM y un experto riba tereno di agricultura. Dr. Thomas a reuni cu varios instancia na Aruba y tambe cu Minister President y Minister encarga cu sector primario na luna di november 2022. Lastimamente, te ainda nos Minister encarga cu sector primario no a tuma paso pa haci uzo di e oferta di dr. Thomas of un otro experto cu por yuda nos desaroya un industria den agricultura. Mientrastanto, pueblo ta wardando pa por cuminsa gosa di un economia mas stabiel y un miho calidad di cuminda. Tanten nos no planta e simia, sigur nos lo no tin cosecha. A yega tempo pa nos tuma accionnan berdadero y duradero.

Prome Minister (MEP) ta felicita Minister di Economia Geoffrey Wever

Prome Minister Evelyn Wever-Croes ta felicita Minister Geoffrey Wever cu e logro di yega na un "Memory of Understanding" (MoU) entre Aruba y Corsou, pa traha hunto y logra resultadonan grandi y positivo pa economia di ambos pais.

Prome Minister a indica cu e laso entre Aruba y Corsou semper tabata fuerte, y ta importante di por mantene asina. Na 2022, Aruba a importa productonan di Corsou na un balor di 31 miyon florin, y a exporta un balor di 10.8 miyon florin pa Corsou. Esaki ta muestra cu cooperacion entre dos pais chikito ta instrumental den e crecemento economico di cada pais. E firmamento di e MoU ta e prome paso, mustrando e importancia di cooperacion economico pa logra resultadonan beneficioso pa e comerciantenan y consumidornan.

Cu e MoU aki, Aruba y Corsou lo traha hunto riba e tereno di comercio y inversion, lo firma e acuerdo bilateral pa stimula comercio liber entre e paisnan, lo explora oportunidadnan di inversion, lo promove desaroyo sostenibel, y lo coopera riba tereno di competencia y proteccion di consumidor.

"E firmamento aki, sigur ta un logro grandi pa Aruba y pa nos isla ruman Corsou. Mi ta felicita Minister Geoffrey Wever pa su vision y determinacion pa loke ta engrandecemento di economia di pais Aruba. Cu e firmamento aki, Aruba lo tin e oportunidad di florece y duna consumidornan mas escogencia den producto, creando competencia husto pa asina stimula mas comercio, y atrae mas inversion", Prome Minister Evelyn Wever-Croes a expresa.

*Bista Politico ta un seccion di **Bon Dia Aruba** specialmente pa brinda oportunidad na tanto partido politico como politico individual pa expone nan opinion. Contenido publica di ningun manera ta refleha opinion di **Bon Dia Aruba** y ta pa responsabilidad exclusivo di e organisacion/individuo cu ta ofrece esaki pa publicacion. **Bon Dia Aruba** ta reserva e derecho di no publica texto ofreci, si esaki segun e medio no ta cuadra cu e normanan di decencia cu nos ta mantene, pa evita contenido cu ta innecesariamente ofensivo. Esaki suheto na evaluacion exclusivo di **Bon Dia Aruba**.*

BISTA POLITICO

Parlamentario Shailiny Tromp-Lee (MEP):

Gobierno y Parlamento di Aruba ta sigui traha riba e lucha contra terorismo, labamento di placa y trafico y contrabanda di hende

Dia 8 di mei 2023 nos tabatin un reunion publico hunto cu Minister Rocco Tjon caminda nos a trata cambio di ley den e Codigo Penal di Aruba. Cambionan cu ta necesario pa reenforsa combatimento di terorismo y fortalece e ley encuanto traficacion y contrabanda di hende y labamento di placa etc.. door di aumenta castigo encuanto esakinan.

Den cuadro di e lucha contra terorismo mas y mas tin exigencianan ta keda poni pa loke ta trata legislacion penal. Cualkier conducta of comportacion penal cu meta teroristico mester keda explicitamente menciona den nos ley. Cu e modernisacion di nos derecho penal cu ya tuma lugar tin hopi conducta of comportacion terorisitico a keda considera como un delito. Cu e cambionan aproba awor esakinan a keda enforsa of fortalece aun mas.

Cu aprobacion di e cambionan den e Codigo Penal di Aruba presenta pa Gobierno, nos ta haci posibel cu Aruba ta cumpli cu e standardnan actual di Financial Action Task Force (FATF). Esaki ta importante mirando cu tin un "onsite-bezoek" di e team di evaluacion di Caribbean Financial Action Task Force ta bay tuma lugar dentro di poco.

Via Reino Hulandes Aruba ta miembro di FATF. FATF ta un organisacion internacional cu tin como meta pa desaroya y fomenta uzo di instrumentonan pa combati y preveni labamento di placa y financiamento di terorismo y otro menasa contra e sistema financiero internacional. Pa logra esaki FATF ta stipula recomendacionnan cu ta fungi como normanan internacional, cual miembronan pais mester cumpli cu nan. P'esey tabata importante pa como Pais nos a percura pa e cambionan necesario den nos leynan pa asina nos ta cumpli cu e normanan menciona.

Gobierno y Parlamento di Aruba ta sigui traha riba e tereno asina importante y necesario aki. E ley a keda aproba unanimamente y di e manera aki, Aruba ta cumpli cu e recomendacionnan actual di FATF.

Prome Minister Evelyn Wever-Croes (MEP)

E conferencia "Caribbean Climate Energy Conference 2023", tabata un exito

"Den nomber di Gobierno di Aruba, y como pais anfitrion di e conferencia aki, mi kier gradici tur e participantenan pa tuma nan tempo pa bin atende e conferencia importante aki." Diabierna mainta a tuma luga e ultimo presentacionnan pa loke ta e Caribbean Climate Energy Conference 2023 (CCEC2023).

Na final di e conferencia, den un conferencia di prensa en conhunto cu Minister Rob Jetten, Prome Minister Evelyn Wever-Croes a duna su discurso final gradiciendo tur e paisnan y institucionnan den Caribe, America Central, Europa y Pacifico pa nan presencia.

Prome Minister a indica cu durante e ultimo dianan tabata tin varios discusionnan riba e impacto di cambio di clima riba e paisnan chikito. Tambe a papia di e diferente maneranan cu lo por maneha e cambio di clima y con pa busca solucionnan den miho interes di e comunidad y nacionnan.

Manera ta conoci, transicion energetico ta un necesidad pa por reduci e dependencia riba "fossil fuel", teniendo na cuenta kico e transicion aki ta nifica pa e comunidad, e recibonan di coriente y e mercado laboral. No solamente mester pone atencion riba energia sostenibel sino tambe riba energia pagabel dirigiendo tur programa di energia renobabel na no solamente baha, sino stabilisa e prijs di energia, Prome Minister a splica,

Tambe, Prome Minister a splica cu Aruba como pais chikito ta sumamente vulnerabel na e menasanan di cambio di clima. Pesey ta importante pa mehora e infrastructura y/of pa busca solucionnan basa riba naturalesa. Pa por acelera e proceso di transicion energetico y construi resiliencia climatico lo mester di sumanan grandi pa inverti, pero por a nota durante e conferencia aki y otro foronan, cu tin bareranan pa loke ta trata financiamento climatico global, specialmente pa e islanan chikito.

Pa conclui, Prome Minister a indica cu colaboracion riba nivel regional, pa loke ta cambio di clima ta esencial. Ta importante pa colabora y intercambia practicanan cu lo ta exitoso, y pa uni forsa y construi un aliansa regional pa asina nos bos wordo scucha riba nivel global.

"Den nomber di Gobierno di Aruba y como pais anfitrion di e conferencia aki, mi kier gradici tur e participantenan pa tuma nan tempo pa bin atende e conferencia importante aki. Mi ta spera cu boso estadia aki tabata uno placentero y di pronto por mira cada un di boso bek akinan. Mi ta gradici e Gobierno di Hulanda pa tur e cooperacion pa cu organisacion di e conferencia aki. Tambe un danki special na Minister di Energia y Clima di Hulanda, señor Rob Jetten cu tabata e "co-host" di e conferencia. Bo entusiasmo y boluntad pa apoya e islanan chikito ta di aprecia. Di awor caba mi ta entusiasma pa e siguiente CCEC2023 sperando di mira progreso real riba tur loke a wordo discuti durante e conferencia," Prome Minister a expresa.

Skirbimento creativo: curso avansa

Bo tin un of varios storia skirbi caba; bo tin un pen cu experiencia, pero toch bo ta sinti cu falta algo ... un dimension cu bo no por pone bo dede ainda riba dje? E steak ta cla, pero e saus falta net e toke extra. Ora bo laga bo amigonan lesa bo creacionnan bo ta haya "leuk" como reaccion caminda eigenlijk abo kier a tende un "Waw!".

Si e situacion aki ta zona familiar, anto muy probabel a yega ora pa hiba bo storia y bo habilidad como escritor pa e siguiente nivel, e tan conocido y alabes dificil pa logra the next level.
Desde 31 di mei awo, escritor local Vi Frank ta duna un curso na Biblioteca Nacional Aruba – con pa dal un stap di-

lanti den e topico sumamente interesante aki. Manera e dicho ta bisa: Diablo ta den e detayenan, y Vi kier lanta e conocido 'tip van de sluier' tocante e tema aki. E meta di e curso aki, ta pa na final e participante amplia su 'toolbox' cu mas herment con pa logra nan meta, esta hiba nan tecnica di conta storia n'un nivel mas halto y logra pone nan lectornan pasa oranan excitante.
Den e curso aki lo sali di punto di bista cu e participante ya tin experiencia den skirbimento, y tambe tin un tiki conocemento cu varios topico crucial con pa hinca un bon storia den otro. N'e prome les dje curso, pa pone tur hende riba e mes un pagina, lo duna un resumen cortico dje prome curso, esta esun pa principiante. Djey, e rollercoaster ta cuminsa coy velocidad. Topiconan entre otro cu lo bay wordo discuti in depth ta: dialogo dinamico cu ta pusha e storia padilanti, crea personahenan interesante, plot y conflicto, descripcion y scenario, e arte di mustra y no conta, y muy importante, e tan famoso y alabes maldiciona prome frase y paragraf di un storia.

Aunke e ta keda algo importante, den e curso aki no lo pone atencion na gramatica, ortografia, etcetera. Participantenan por skirbi con cu nan kier, den nan idioma preferi, sea ta Papiamento, Ingles, Hulandes, o Spaño, over di cualkier tema of genero di nan preferencia.

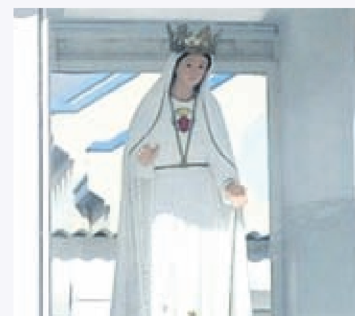
E curso aki ta diaranson mainta di 9or pa 11or, ariba e dianan; 31 di mei, 7, 14, 21 y 28 di juni y tambe 5, 12 y 19 di juli 2023. Por registra via email: curso@bna.aw of yama na biblioteca # 528 1504. Como bonus pa tur cu inscribi, autor Vi Frank a declara di, como mustra di agradecimento, regala cada participante un di su dos bukinan (firma) cu el a publica. E participante por scoge sea entre 'Damnatio ad Bestias' (Thriller psicologico na Papiamento), of 'Outpost Alto Vista, and Other Cosmic Horrors from Aruba' (Coleccion di 5 storia cortico na Ingles).

Santo Rosario y Oracion na e monumento di "Inmaculada Curason di Maria na Sta.Cruz

Bo ta invita pa diasabra 13 DI MEI, 6 or atardi pa bin hunto tur deboto y fielnan pa reunie na e Monumento di Inmaculada Curason di Maria na Sta. Cruz.

Nos ta resa Angel di Señor 6 or despues Santo Rosario, tur hende ta resa misterio Gososo y oracionnan prome cu Santa Eucaristia di 7 or pm. Maria su prome aparicion ta 13 di mei na aña 1917. Henter mundo ta recorda e dia grandi di Su prome aparicion na e tres muchanan Francisco, di nuebe aña, Lucia dies y Jacinta siete aña.

Esaki a socede na Cova da Iria un pueblo chikito serca di Fatima. Laga nos prepara nos mes spiritualmente. Respeta bo mes, laga nos ta un ehempel pa nos yiunan y nan lo respeta bo. Pone atencion riba bo manera di ser, abo como mama y tata ta modelo di e comunidad di e isla Aruba. Exito di un mucha ta di cas e tin'e. Unda cu nan bay, na school, den deporte, cu amistadnan of den bo trabou.

Loke nan haya na cas, nan ta sigi cu e costumber di cas.
Cu Dios bendiciona Aruba. Nos ta pasa den duro, pero nada no ta bin di su mes. Biba cu perspectiva, haci cambio den bo hogar. Pone Dios central den bo hogar. Resa Santo Rosario, asisti na Santo Sacrificio di misa.

Mitar di aña ta bon pa haci un bon proposito pa e fin di aña. Pasa bon cu bo famia, yen di amor y pasenshi, keda den bo seno familiar. Kico ta mas bunita ora un familia ta bay misa hunto. Pa tur mucha cu a ricibi na Prome Santa Comunion hopi bendicion y siña bo yiu caminda di Dios. Sigur e no ta lubida e dia grandi aki.

King Classic Sudoku

7					6	9		
8			4			7	1	
	5		7	1				
						5		4
	3			4		2		1
9		5	1			6		3
	1			9	8		5	7
		7		3	4		2	

Difficulty: ★★★★ 5/13

Clasificado
ECONOMICO aviso@bondia.com

TA BENDE
un auto kia-optima 2016 bon condishon prijs fls 18.000 jama na cell 5923254 prijs ta discutibel

TA BENDE
Chopper Fl.25.00
3 Channel Intercom nobo Fl.25
Telephone (no Setar) Fl.25
Screenprotecflm Snsung
Gal Tap 2
Antglare (3pck) Fl.5.00
Tel. 582 3023 /593 8120

SERVICIO PUBLICO
Construction remodelacion di cas, traha cas, apartment, traha y drecha dak, electricidad, verf pega mosaico, traha cura, plomeria. Bon prijs
Tel. 593 3141

SERVICIO PUBLICO
Buscando auto pa huur y na bon prijs? yama nos
Tel. 593 9953/ 593 8453

TA BENDE
BBQ Grill tipo cilinder "criyoyo" duradero
Prijs Afl.250
Tel. 569 7787

SERVICIO PUBLICO
Sushi den cura pa solamente 50,- pa buelta, nos ta lante lague limpi mane un soño.
Arubiano trahado
Call 592 5766

Sushi den cura?
Ta piki sushi cu pick-up grandi pa Afl 75,= pa buelta.
Yama nos na
561 4297 of 561 5179
Hasi Aruba Limpi.

SERVICIO PUBLICO
Limpiesa pa cas y auto
Presure wash cura di cas
Laba muebles
Laba tapijt
Laba sienta di auto
Laba vloer
Tel. 593 9464

SERVICIO PUBLICO
Pa tur trabou di tapiceria di mueble, auto, yate y barco. Nos ta haci trabou di cabana y bambu y nos ta verf
Tel : 569 7539 /737 3993

AUTO Y HERO BIEU
Nos ta piki auto, airco y bateria bieu pornada. Frigidaire, stoof, wasmachin, tv ta 10,=.
Yama 561 4597 / 561 5179
Arubiano Balente

TA BENDE
Combo di regalo pa DIA DI MAMA:
Mugs, kerki di biña, tablashi cu leyenda
Pa mas informacion
Cell whatsaap 567 2907

TA HUUR
Se alquila habitacion con todo incluido
Brikstraat na Playa
Tel.564 1979

SERVICIO PUBLICO
Sra. ta haci cas y negoshi limpi tambe por cuida baby y hende grandi part time y full time
Tel. 740 7573

SERVICIO PUBLICO
Ta haci tur trabou di construccion y carpinteria y tur cos cu ta furamento di stul di bambu, cabana y toldos
Tel : 746 0518 / 569 7539

SERVICIO
Unified One Events
Photos , films, wedding
Tel. 749 2533

SERVICIO PUBLICO
Ta traha y renoba Cas
ta traha y drecha dak, ta basha vloer, pleister, verf cas, traha cura, pega mosaico y azulejo-
Tel.563 4168

SERVICIO PUBLICO
Nos ta haci trabou di plomeria, electricidad, hardineria incluye hiba sushi
Handy man.
Tel.742 6250

SERVICIO PUBLICO
Mi ta chapi, lanta sushi, corta mata, transporta frigidaire, wasmachine biew, drecha cas, etc.
Tel. 564 1979

SERVICIO PUBLICO
Pa haci trabow di verf y chapi, tur mantencion di pafor di cas
Yama y puntra pa Benito na
Tel.630 5185

TA BUSCA
trabou pa haci cas limpi, negoshi of oficina
Tel.561 3910

SERVICIO PUBLICO
Handyman
Pa trabouw di verfmento plumbing tuberia, chapi, limpieza di cura, drecha mata
Tel : 567 1108

TA BENDE
1 set di aparato pa pone taira patras auto chowe auto grandi 2 biem pa pone patras di pick up pa lastra trailer.
Bon prijs
Tel. 594 8842

FOR RENT
Bunita cas na Gold Coast 3 camber 2 1/2 baño, sala, comedor, cucina y patio. Pa mas informashon por whatsapp
+58 414 614 7440

SERVICIO PUBLICO
Pa trabou di data-entry of update di bo administracion pls contact:
Tel.5682339

SERVICIO PUBLICO
Mi ta ofrece servicio di electricista en general corto circuito y mantencion
Tel.566 5026

TA HUUR
Un camber cu tur cos inclui na Brikstraat 1
Tel.564 1979

SERVICIO PUBLICO
Masaje relajante, sports masajes, aroma terapia, piedras calientes, reflexologia, faciales Sabana Basora # 157 P.Ch.
Tel. 561 8520

SERVICIO PUBLICO
Mi ta ofrece pa cuido di mucha di dialuna pa diabierna y weekend. Pa informacion
Tel. 558 7310

SERVICIO PUBLICO
Nos ta chapi, corta y planta mata, brinda tur servicio cu bo cura mester. Tira sushi afo, tur esaki na un super bon prijs
Tel. 738 1908

SERVIO PUBLICO
Ta ofrece pa verf y chapi cura bon prijs. Nos ta hiba e sushi. Yama pa mas informacion na
563 4828 / 5679610

SERVICIO PUBLICO
Hacemos todo tipo de construccion, reparacion de casas, pintura, acabados finos, jardines, patios, techos a buenos precios
Tel. 569 7539 / 746 0518

Cas Di Cultura
Vondellaan 2 Aruba
297-582-1010

F A D A
Campanastraat 5 Aruba
297-583-2999
297-583-9610

F A V I
Primavera 233 Aruba
297-582-5051
297-582-5222

F E P O
Engelandstraat 15 Aruba
297-583-1016
297-583-6607

Fundacion Contra Violencia Relacional
Tel: 583-5400

Fundacion Autismo Aruba
Irenestraat 21 Aruba
297-588-1179

Fundacion Pa Nos Muchanan
Cumana 2 Aruba
297-583-4247

Fundacion Tel Pa Hubentud
Wilhelminastraat 19 Aruba
297-588-6138

Koningin Wilhelmina Fonds
Spinozastraat 9 Aruba
297-582-0412

Mary Joan Foundation
Sabana Blanco 8 Aruba
297-588-9999

Rode Kruis Aruba
Pedro Gallegostraat 14
Tel.297-582-2219
Fax 588-3376

Famia Planea (SBVO)
Avenida Milio J Croes 17 B Aruba
297-588-9591
www.famiaplanea.org
famiaplanea@hotmail.com

Stichting Fundacion Guia Mi
George Madurostraat 34
297-582-0088

Y M C A
Calbasstraat 1 Aruba
297-582-3072

AL-ANON group
Sabana Liber #8, Noord (close to the hotels)
Tel: 736-2952 or 593-7081

Dokter na warda

Oranjestad	San Nicolas
Hospital	Imsan
7:00 pm / 10:00 pm	24 ora

Botica na warda

Oranjestad:	San Nicolas:
del Pueblo	San Lucas
Tel. 582 1253	Tel. 584 5119

EMERGENCIA	911

POLIS

Oranjestad	100
San Nicolas	104
Santa Cruz	105
Noord	107
Tip Line 11141	
Brandweer	115
Ambulance	911
Hospital	527-4000
Imsan	524-8833
Warda Costa	913
Seguridad Nacional	11911
Cruz Cora	582-2219

BOTICA

Aloe	584-4606
4 Centro Medico	584-5794
Central	585-1965
Dakota	588-7364
Del Pueblo	582-1253
Eagle	587-9011
Kibrahacha	583-4908
Maria	585-8145
Di Servicio Noord	586-4606
Oduber	582-1780
Paradera	588-6638
San Lucas	584-5119
San Nicolas	584-5712
Santa Anna	586-8181
Santa Cruz	585-8028
Sero Preto	584-4833
Trupial	583-8560

UTILIDAD

Setar	117
Web	525-4600
Elmar	523-7147

FUNERARIA

Aurora	588-6699
Royal Funeral H.	586-4444

Servicio di Taxi

Aruba Transfer Tour & Taxi C.A.
Tel: 582 2116 /582 2010

Taxi Adres Services (24h)
Tel. 587 5900

A1 Taxi Services Aruba
Tel: 587-8850
Tel: 280-2828
Whatsapp: 592-7024

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Nos ta anuncia fayecimento di:

Francisco Croes

Mihor conoci como: "Frans" of "Pachi"
*03-06-1925 - †09-05-2023

Su casa: †Johanna "Dinchi" Croes

Na nomber di su:
Yiunan:
Gilberio (Ecto) Croes
Benito (Benny) Croes
Armando (Mando) Croes
Brenda Croes y Tico
Magaly Croes

Nieto(a)nan: Gerald Croes y casa, Dariënne Croes, Joely Croes, Ghislaine Croes, Benrick Croes, Benice Croes, †Myandra Croes, Muller Croes, Billy-Ann Rosel-Croes y Francis,Gianelly leo, John-Henry Leo y Mary-Vienne, Gevienny Leo y Joey Atencio

Mescos cu Nieta: Melissa Wever-Dirksz

Bisanieto y bisanietanan

Rumannan:
†Maximo Croes
†Maria Candelaria Maduro-Croes
†Jan Pieter Croes
†Porfilio Croes
†Theodor Croes
†Jacobus Croes
†Federico Croes
†Mario Croes
†Dolores Quijada Kelly

Cuña: Romana (Mani) v/d Linden-Croes

Sobrino y sobrinanan, primo y primanan, ihanan, amistades, bisiña y conocirnan, team di Domino di CEDE y Gianni's Domino Team

Su ayudante: Miriam

Demas famia: Croes, Kelly, Leo, Rosel, Atencio, Henriquez, Perez, Montero, Maduro, Quijada, Dirksz, v/d Linden, Tromp, Flemming, Ruiz, de Cuba, Koolman, Santana

Ta invita pa e acto di entiero cu lo tuma lugar diasabra 13 di mei 2023 na misa Inmaculada Concepcion di 2:00 pa 4:00 pm, despues saliendo pa Santana catolico na Sta. Cruz

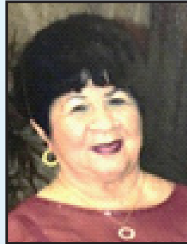
Nos diculpa si nos por a lubida un famia of conocir.

Despues di entiero nos no ta ricibi bishita di condolencia na cas.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Señor ta mi wardador, mi tin falta di nada;
Den cunuco di yerba verde, e ta poni mi sosega.
E ta hiba mi na fuente di awa fresco pa mi bolbe haya forsa.
Psalmo 23

Cu honda pena pero conforme cu boluntad di Dios nos ta anuncia fayecimento di nos Mama, Wela,y bisawela stima:

Sra. Maria de Mey Wolff

Cariñosamente jama "Mayo" ," Chomai"
Vuida di Quintin Nemencio de mey (Memechi)
*10-01-1938 †07-05-2023

Na nomber di su:
yuinan: Efraim (Efi) y Jasmin de Mey
Rudolfo(Ito) de Mey
Lourdes (Luchi) de Mey
Hubert(Sony) de Mey
Leonardo (Leo) de Mey
Harold de Mey y compañera Mirna Ras
†Kenneth (Kenny) de Mey
Gino y Loren de Mey
Nieta y Nietonan: Marisol y Johel, Philbert y Steffany, Faela y Pierre, Fayron y Jarro, Rachella y Rhoandy, Lou-Ann, Ivaline, Jerry, Julian, Kamryn, Quintin.

Bisanieta y Bisanieto: Xenon, Jay-qion y Joheily, Mia, Leah y Khian, Xiolany y Joxienne
Bryson y Zyon, Juelz

Rumannan: †Juanita y †Marcolin Tromp
†Claudio y Nata Wolff
Boy y †Linda Wolff
†Chepita y †Miguel Gamarra
Jossy y Nita Wolff
Benny y Mina Wolff
Tommy y Beatrix Wolff
†Lidia y Frans Leest
†David Wolff

Su swa y cuñanan: Chonai de Mey y famia
Shon le de Mey y famia
Chommy de Mey y famia
Sra.Vda Maria de mey famia
Shon A de Mey y famia
Milo de Mey y famia
Feli de mey y famia
Sra. Vda Deta de Mey y famia
Tico y Altagracia de Mey

Subrina y subrino nan y Famia, primo y prima nan y famia, Comer y comper nan y famia, Iha nan y famia, Bisiñanan, famianan na Hulanda y Merca

Amiga nan di cas: Shelly y Leo, Fael y Maria Wolff, Aura, Rosa, Ina, Tina Maduro, Maria Tromp Frias

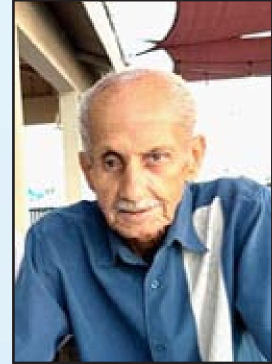
Famia: de Mey, Wolff, Giel, Tromp, Lopez, Leest, Gamarra, Gomez, Thiel, Richardson, Montero, Dirksz, Rosario, del Toro, Hiwat y de mas famia nan hopi pa mencionan.

Acto di entiero ta tuma lugar diasabra 13 mei 2023 for di 2 pm pa 4 pm na Royal Funeral Home y despues pa santana catolico na Noord.
Disculpa cu si den nos tristesa nos por a lubida algun famia y conocinan.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Cu profundo tristeza nos ta anuncia fayecimento di:

Eusebio Cipriano Wernet

*02-11-1942 †08-05-2023

Na nomber di su:
Yiunan: Richard Wernet y Mascha Özbay
Marcel Wernet y Priscilla Abas

Manera yiunan: Andreina Tromp
Jossane Tromp

Nieto(a)nan: Senem Wernet
Alex Wernet
Amy Wernet

Manera nieto(a)nan: Joshue Geerman
Seandrick y Ashlynne Morillo

Rumannan: Francisca Wernet
Pablo y Maria Wernet-Cruz
†Crispina Tromp-Wernet

Sobrino(a)nan: Sita Tromp y famia
Swinda Ruiz-Tromp y famia
Jazmin Tromp y famia
Ineyda Tromp y famia
Juan Carlos y famia
Angelo Wernet y famia

Tanta: Alida y famia

Amigo(a): Julio Maduro
Poy Petrochi

Despensa nos si den nos tristesa nos por a lubida un of otro persona.

Ta invita tur amigo y conocirnan pa asisti na e acto di entiero cu lo tuma lugar Diamars 16 di Mei 2023 di 2or pm pa 4or pm na Misa Immaculada Concepcion y despues pa santana catolico Santa Cruz.

Aurora Royal Pray Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

A fayece cristianamente na edad di 91 aña,
nos mama, wela y bisawela stima

Sra. Lucila Dirksz-Arends
Mihor conoci como: "Chila", "Dudu" of "Ma"
*31-10-1931 - †09-05-2023

Su casa: †Pedro Antonio Dirksz

Na nomber di su:
Yiunan: Fridolino y Elisabeth Dirksz-Parra
Roberto y Shirly Dirksz-Peterson
Ludwina Dirksz y famia

Nieto(a)nan:
Bryan y Sharissa Dirksz-de Cuba y famia,
Garrick Croes y Surella Croeze y famia,
Gisleen Dirksz,
Madeline Dirksz y yiunan,
Jennilee Croes y yiunan

Bisanieto(a)nan:
Shaqul Dirksz, Bryansly Dirksz, Sherdion Dirksz, Ebrion Dirksz, Glenrick Kock, Shayne Wernet, Szaïr Wernet, Gazrick Croes, Evilienne Ras, Ariana Ras, Sungevi Croes, Sundari Croeze

Ex-suegra(o): Deta Danje
Lucindo Croes
Suegra: †Jonka Dirksz-Koolman

Rumannan:
†Fermina Arends
†Abelina Ras y famia
†Federico Arends y famia
†AlbertoArends
†Encarnacion Arends y famia
Rosalia Danje y famia

Swa y cuñanan, sobrino y sobrinanan, ihanan, comer y compernan, tur su bisiñanan, staff, personal y compañeronan di S.T.P. (Stichting Thuiszorg Paradera), Ex-miembronan di Legion di Maria Sta Cruz.

Demas famia: Arends, Dirksz, Danje, Peterson, Croes, Ras, Werleman, Franken, Parra, Koolman, de Cuba, Croeze.

Oportunidad pa condolencia: Aurora Funeral Home, diamars 16 di mei, 2023 di 7:00 pa 9:00 pm

Ta invita pa e acto di entiero cu lo tuma lugar diaranson 17 di mei 2023. E restonan mortal di "Chila" lo ta reposa di 2:00 pa 4:00 pm den misa Inmaculada Concepcion y despues pa Santana catolico Sta. Maria na Sta. Cruz.

Nos disculpa si den nos trsiteza nos por a lubida un of otro famia.

Despues di entiero nos no por ricibi bishita di condolencia na cas.

Aurora Royal Pray Funeral Home & Crematory

"Dios ta amor... y amor ta Dios,
maske mi no ta na e mundo aki, tur dia lo mi ta banda di boso Curazon, mi por stens di loke Señor ta hasi"
Salmo 33

Cu inmenso dolor na nos curason, nos ta participa fayecimento di:

Dominico L. Gomes
*09-12-1960 - †09-05-2023

Acto di entiero lo wordo anuncia despues

Aurora Royal Pray Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada.
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Cu dolor na nos curason, nos ta participa fayecimento di:

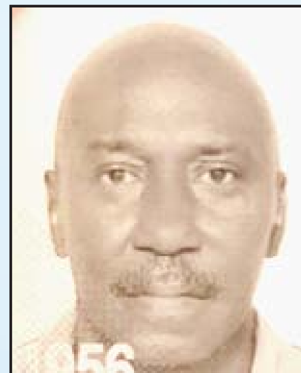
Jasselyne W. R. Inoñan Garcia
Cariñosamente yama "Jessy, Enanita"
*16-09-1998 - †05-05-2023

Acto di entiero lo wordo anuncia despues

Aurora Royal Pray Funeral Home & Crematory

The LORD is my shepherd, I shall not be in want. He restores my soul. He guides me in paths of righteousness for his name's sake.

With deep sorrow in our hearts, we announce the passing of our beloved:

Edwin Robert Wilson
Better known as: "Brego"
*21-12-1956 †10-05-2023

Date and place of the funeral will be announced later.

Aurora Royal Pray Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Nos ta anuncia fayecimento di:

Ludwina Maria van der Biezen-Kelly
*13-02-1954 - †11-05-2023

Acto di entiero lo wordo anuncia despues.

Inflacion na Argentina ta laga famianan den lucha pa mantene nan mes

(AP) - Despues di hiba un bida unda apenas residentenan por cubri nan gastonan, inflacion na Argentina a cuminsa aumenta mas lihe ainda. E balor di e pais su moneda a disminui grandemente, haciendo cu mayoria producto no ta obtenibel mas. E ta un lucha diario pa e poblacion por yega na suficiente cuminda.

Inflacion ta un problema mundial, sinembargo Argentina ta den di dos luga den un categorisacion di World Bank di e paisnan cu e inflacion mas halto ora ta trata di cuminda. Riba diabierna, Argentina su agencia di estadistica estatal INDEC a bisa cu e inflacion riba prijs di cuminda durante 12 luna cabando den April tabata 115%. Lebanon a keda den prome luga cu 352%.

Argentina su inflacion anual ya caba a surpasa 100% pa aña. E prijs di cuminda aumenta mas lihe ainda, causando cu varios mester depende riba sopi pa por come por lo menos un bon cuminda pa dia.

Por lo menos 10 den cada Argentino y 54 porciento di muchanan bao 15 aña ta pober segun INDEC. "Mi ta kere cu lo tin un explosion social. Esaki no por sigui pa hopi tempo," un ciudadano a comenta. "E cabuya ta hopi hopi preta."

Migrantenan ta core crusa frontera cu Merca den e ora final prome cu Title42 caduca

(AP) - Migrantenan a core crusa e frontera cu Merca riba diahuebs, purbando di drenta e pais prome cu e restriccionnan riba asilo relaciona cu pandemia keda retira den un cambio cu ta menasa di pone un presion historico riba e nacion su sistema di inmigracion.

E fin inminente di e reglanan conoci como Title42 a causa miedo den e migrantenan cu e cambio aki lo haci hopi mas dificil pa nan por keda na Merca y e administracion Biden a enfrenta obstaculo legal serio ora cu un hues federal a temporariamente blokia su intento di laga migrantenan sali cu mas rapidez ora cu Border Patrol (warda costa) ta yen.

Cu un fin den horizonte, mal informacion y confusion a causa cu e migrantenan a tuma decision di crusa e frontera na Rio Grande, sin ta sigur di kico lo bin despues.

Na Matamoros, gran cantidad di migrante, algun cu muchanan chikito, a crusa riu pa ser confronta cu un frontera foritifica. Otro migrantenan a drenta shelter na Mexico, determina pa sigura un afspraak pa solicita asilo cu posiblemente por tuma lunanan prome cu nan por yega na esaki.

Hopi di e migrantenan ta altanto di e cambionan di politica cu tin e meta di combati e crusamento di frontera ilegal y encurasha e solicitantenan di asilo aplica online y considera destinonan alternativo manera Spaña of Canada. "Mi no sa kico ta bay pasa mañan," Jhoan Daniel Barrios, ex militar di Venezuela a comenta mientras e tabata cana na e frontera buscando manera di busca refugio na Merca. "Nos no tin placa mas, nos no tin cuminda, nos no tin unda pa keda, e cartel ta persegui nos," Barrios a bisa, ken su casa ta den custodia di Merca. "Kico nos ta bay haci? Warda te ora nan mata nos?"

Spaña ta anuncia medidanan excepcional pa secura na balor di 2.2 biyon euro

AP) — Gobierno Spaña a nuncia medida di respuesta na balor di 2.2 biyon euro riba diahuebs, incluyendo fondo pa reuso di awa urbano y mas ayudo pa agricultornan den dificultad.

Actualmente, 27 porciento di teritorio Spaño ta den un "emergencia" of "alerta" pa secura. Spaña a registra su april di mas seco y cayente den historia luna pasa. "Spaña ta un pais custuma na enfrenta periodonan di secura," minister di Transicion Ecologico, Teresa Ribera a bisa. "Pero como resultado di cambio climatico, loke nos ta mirando ta un incidencia hopi mas halto... pa cual nos mester prepara nos mes."

Ribera a bisa cu 1.4 biyon euro lo bay pa construi e infrastructura pa duplica e uso di awa di rioolering trata den areanan urbano y construi plantanan nobo di desalinacion pa aumenta e suministro nacional di awa potable.

Mas trabao ta necesario pa modernisa y repara e infrastructura di awa di Spaña, el a agrega. Leaknan sin atende ta costa pueblo Spaño 15 porciento di nan suministro total di awa.

Mientras tanto, minister di Agricultura, Pesca y Cuminda Spaño a priminti 636 miyon euro di ayudo directo y ayudo cu seguro, prestamo y reduccion di impuesto pa agricultor, ranchero y cuidador di abeha. Racion di awa pa mata a keda reduci y vegetacion a seca durante e secura.

Spaña ta e productor y exportador lider di berdura y fruta fresco na Europa. E pais a solicita fondo di emergencia for di Union Europeo luna pasa mirando e pronostico pober pa e cosecha di e aña aki.

Diaranson, gobierno a anuncia plan pa prohibi trabao pafo durante periodonan di calor extremo.

ARUBA VANDAAG®

Zaterdag 13 mei 2023 www.bondia.com Email: noticia@bondia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044

John Wesley College sluit: studenten en docenten moeten naar andere scholen

Pagina 4

Zeespiegel al gestegen...? Zonder iets te meten...?

Pagina 7

Nog geen datum vastgesteld voor aankomst van eerste vrachtschepen uit Venezuela

Pagina 6

Rechter doet uitspraak:

S. Wilson, die fataal ongeval heeft veroorzaakt in Seroe Colorado, veroordeeld tot 4 jaar gevangenisstraf

Vrijdag rond 2 uur 's middags heeft de rechter het vonnis uitgesproken in de zaak tegen S. Wilson, de chauffeur die het fatale ongeval heeft veroorzaakt in Seroe Colorado op 2 oktober 2022, waarbij Joanne en Mirella Wouters en een tweejarig kind zijn omgekomen.

In april werd de zaak tegen Wilson behandeld, waarbij de officier van justitie een uitgebreide toelichting gaf op het incident en zich baseerde op het verrichte onderzoek, en een straf van 4 jaar voor de verdachte eiste.
Het ongeval Een ongeval dat heel Aruba heeft geschokt. Op zondag 2 oktober 2022, net voor 11 uur 's ochtends, vond er een frontale botsing plaats op de weg naar Seroe Colorado in San Nicolas. Het betrof een zwarte Nissan-auto die op een rode Chevrolet-auto botste.

S. Wilson, die met spoed naar het ziekenhuis werd gebracht, reed in de zwarte Nissan-auto, terwijl Mirella, Joanne en Rendrick Wouters zich in de rode Chevrolet bevonden, die helaas hun leven hebben verloren, samen met andere inzittenden, waaronder minderjarigen die ook met spoed naar het ziekenhuis werden gebracht.

Behandeling van de zaak
De officier van justitie heeft uitgelegd dat Wilson heeft getuigd dat hij de avond ervoor naar een festival was geweest en alcohol had geconsumeerd. Na dit festival kwam hij om 4 uur 's ochtends thuis en om 8 uur 's ochtends stond hij al op, omdat hij de volgende dag om 10 uur 's ochtends moest werken.

Volgens de officier van justitie reed Wilson op weg naar zijn werk laat, op het moment dat hij het ongeval veroorzaakte dat het leven kostte aan drie familieleden. Bij aankomst van de politie heeft de verdachte een ademtest afgelegd om zijn alcoholniveau te bepalen, en deze was positief, wat aangeeft dat hij onder invloed van alcohol reed.

Dit was het belangrijkste punt dat de officier van justitie naar voren bracht en waarvoor hij een straf van vier jaar vroeg. Daarnaast moet worden toegevoegd dat de verdachte reed zonder een geldig rijbewijs op dat moment.

Een ander belangrijk punt dat de officier van justitie naar voren bracht, is dat de verdachte met een zeer hoge snelheid reed, tussen 106 en 126 km per uur op het moment van het ongeval, zoals uit het onderzoek is gebleken.

De advocaat van de verdachte, Peter Mohammed, bracht naar voren dat zijn cliënt niet onder invloed van alcohol was op het moment dat het ongeval plaatsvond en dat hij voorafgaand aan het ongeval een ademtest had afgelegd, waarbij hij zijn mond had gespoeld met Listerine, en dat het positieve resultaat van de ademtest te wijten was aan de Listerine.
Hij benadrukte dat enkele uren later een bloedtest was afgenomen om het alcoholniveau in het systeem te bepalen en dat deze negatief was.

De advocaat voegde ook toe dat Wilson voor het ongeval had moeten uitwijken en naar de andere rijbaan moest gaan om een ander voertuig te vermijden dat in zijn richting kwam, en op het moment dat hij terug op de weg kwam, botste hij op het voertuig van de familie Wouters.

Verontschuldiging van Wilson
Tijdens de behandeling van de zaak kreeg de verdachte de gelegenheid om iets te zeggen tegen de familie van de slachtoffers, en hij heeft aan de aanwezige familieleden zijn oprechte excuses aangeboden voor wat er is gebeurd. Hij heeft zijn spijt betuigd en steun uitgesproken naar de familie en gezegd dat dit incident iets is waar hij voor de rest van zijn leven aan zal werken.

Volgens de wet heeft het Three Rivers-project een opgeschorte bouwvergunning

Het was in november 2019 toen de minister van Toerisme, Dangui Oduber, de "baanbrekende" Secrets Baby Beach Resort in Baby Beach aankondigde, een project dat de bouw van een all-inclusive hotel met 600 kamers omvatte, volgens ROPV.

Afgelopen zaterdag informeerde een groep bewoners van Sero Colorado via een persbericht dat de Three Rivers-project een opgeschorte bouwvergunning heeft en dat er daarom geen toestemming is om door te gaan met de bouw van het 'Secrets' hotel.

Er is in het persbericht aangegeven dat de rechter van het Bestuursrecht Lar, de heer W.C.E. Winfield, het verzoek van de bewoners om Lar op te dragen de bouwvergunning op te schorten, niet nodig heeft geacht, omdat artikel 59 van de Bouw- en Woningverordening bepaalt dat op het moment dat er bezwaar wordt gemaakt tegen deze vergunning, de bouw moet worden stopgezet tot nader order.

Het feit dat de overheid heeft besloten deze bouw toe te staan, zonder rekening te houden met de bezwaren van de nabijgelegen bewoners, is dus in strijd met de wet en creëert ook onnodige financiële risico's voor de gemeenschap van Aruba en de ontwikkelaars.

Een totaal van tien burgers, vertegenwoordigd door Maritza Boyce, zijn naar Lar gestapt nadat de minister van Ruimtelijke Ontwikkeling, Infrastructuur en Milieu destijds de vergunning voor de bouw van het hotel had ingediend. Deze vergunning werd verleend op 28 mei 2020 en de burgers hebben op 21 oktober 2020 bezwaar gemaakt tegen de vergunning.

De minister had echter het bezwaar op 9 maart 2021 afgewezen en de burgers hebben hiertegen beroep aangetekend op 16 april 2021. Zij hebben aangegeven dat de rechtbank in haar eerste zin heeft gesteld dat de bouw moet worden stilgelegd zolang de minister niet reageert op het bezwaar van de burgers.

De regering heeft op basis van het besluit van 9 maart 2021 verklaard dat zij het bezwaar niet ontvankelijk acht, wat ertoe heeft geleid dat de burgers op 15 april 2021 beroep hebben aangetekend bij de administratieve rechtbank. De rechter heeft in zijn uitspraak gesteld dat hij de bewoners in twee van hun argumenten geldig acht en de regering heeft opgedragen binnen een termijn van drie weken een beslissing te nemen over het bezwaar.

Echter, zowel de regering als Three Rivers hebben beroep aangetekend tegen deze uitspraak en de rechtbank moet op 24 mei 2023 een nieuwe uitspraak doen. Bovendien heeft de regering op 5 mei 2022 besloten dat de bezwaren die Lar als geldig had beschouwd, geen grond hebben.

Via brieven hebben de burgers geprotesteerd tegen deze beslissing van de regering en daarbij de autoriteiten erop gewezen dat ze de juiste stappen moeten nemen om ervoor te zorgen dat dit project niet in strijd is met de wet. Dit betekent dat de bouw moet worden stilgelegd terwijl het beroep van de burgers wordt verwerkt, vooral omdat de regering op geen enkel moment daadwerkelijk in dialoog is gegaan met de burgers.

Functionarissen dienen aanklacht in tegen journalist voor het stellen van vragen

Nadat krant Bon Dia Aruba in juni 2022 een artikel publiceerde met de titel "Volgens een gelekt document heeft een medewerker van DIMAS de positie van rechterhand van de rechtbankcommissaris gewonnen", hebben de toenmalige directeur van DIMAS, Kathy Paskel, en de hoofd van asiel, Jacqueline Harewood, een strafklacht ingediend tegen de journalist.

Als gevolg van een journalistiek onderzoek dat Morillo van Bon Dia Aruba deed op het departement van Guarda Nos Costa (GNC) - waarover Bon Dia Aruba verschillende artikelen publiceerde - stelde hij vragen via e-mail en telefoon over dit onderzoek.

Een andere functionaris, deze keer van GNC genaamd Ghislane Solognier, diende ook een klacht in tegen de journalist alleen omdat hij vragen stelde, wat het fundamentele principe van journalistiek hoort te zijn.
Als reactie hierop zal de journalist valse beschuldigingen, meineed en valse verklaringen indienen vanwege "onjuistheden" in de beschuldigingen.

DIMAS-zaak
Bracho Bracho, een persoon van Venezolaanse nationaliteit wiens deportatiebevel in een juridisch proces zat, werd in 2020 vrijgelaten. Asielhoofd Harewood, die op dat moment DIMAS vertegenwoordigde, vertelde rechter-commissaris Soffer van het Hof van Eerste Aanleg dat er nog geen beslissing was genomen omdat Bracho Bracho vanwege COVID-19 in quarantaine zat en niet kon worden geïnterviewd. Maar officiële documenten van DIMAS tonen een heel ander scenario. Officieel onderzoek laat zien dat het interview van Bracho Bracho specifiek plaatsvond op 20, 22 en 23 april 2020 door voormalig DIMAS-functionaris Carl Giel. Op basis hiervan hebben asielhoofd Harewood en voormalig directeur Kathy Paskel op 4 mei 2020 een beslissing genomen over het asiel van Bracho Bracho via e-mail.

Rechter-commissaris M. Soffers overweegt het volgende:
Volgens vonnis LTU nr. AUA202001277, punt 4.1: "De betreffende persoon heeft op 6 april 2020 een asielverzoek ingediend. Het deportatiebevel dat op 1 april 2020 is uitgevaardigd, vervalt niet door het asielverzoek, maar wordt opgeschort. Guarda Nos Costa (GNC) kan de betreffende persoon niet deporteren op basis van het refoulementverbod zolang er geen beslissing is genomen over zijn asielverzoek. Nu de betreffende persoon in afwachting van de beslissing over zijn asielverzoek in hechtenis zit, moet DIMAS het asielverzoek zo snel mogelijk behandelen."

Punt 4.2 van het vonnis van 10 juni 2020 stelt: "Tijdens de behandeling van de zaak op 3 juni 2020 werd duidelijk dat er nog geen beslissing was genomen over het asielverzoek van de betreffende persoon sinds 6 april 2020. Harewood (DIMAS) maakte tijdens de behandeling van de zaak bekend dat de procedure voor besluitvorming vertraagd was omdat de betreffende persoon twee weken in quarantaine zat vanwege de geldende regels ter voorkoming van COVID-19-besmetting, wat betekende dat hij niet kon worden gehoord. De rechter-commissaris begrijpt wat Harewood (DIMAS) heeft gezegd in relatie tot de vertraging door de coronacrisis. Na acht weken heeft DIMAS echter nog steeds geen beslissing genomen over het asielverzoek. Op basis van deze omstandigheden vindt de rechter-commissaris dat het belang van de betreffende persoon om uit detentie te worden vrijgelaten zwaarder weegt dan het belang van Harewood (DIMAS) om de betreffende persoon in detentie te houden in afwachting van een beslissing over zijn asielverzoek."

Officiële onderzoek naar het feitenverslag (ambtshalve) van Harewood
Op basis van het artikel dat Bon Dia Aruba heeft gepubliceerd, is er een onderzoek gestart door nationale veiligheid (VDA) en ook intern binnen de afdeling. Volgens de officiële documenten die Bon Dia Aruba van een bron heeft verkregen, heeft Kathy Paskel een "feitenverslag" opgesteld waarin een officiële reactie van Harewood stond, waaruit kan worden afgeleid dat Bracho Bracho's interview daadwerkelijk heeft plaatsgevonden op GNC eind april 2020 en dat op 4 mei 2020 een beslissingsconcept naar zijn e-mail is gestuurd.

Volgens het officiële document in het Nederlands staat: "De mededeling van Harewood tijdens de zitting 3 juni 2020, zijnde dat Bracho Bracho niet eerder had kunnen worden gehoor, is aldus in strijd met de waarheid."

Medewerker van Guarda Nos Costa Ghislaine Solognier
Een van de drie aangiftes tegen Morillo, journalist van Bon Dia Aruba, is afkomstig van de ambtenaar van Guarda nos Costa, Ghislaine Solognier. Zij heeft besloten de aangifte te doen om haar goede naam te beschermen, omdat Morillo "lastige" vragen over haar heeft gesteld.

De vragen gingen over een arrestatiebevel dat Solognier op 31 augustus 2022 heeft uitgevaardigd, dat is ondertekend door voormalig directeur van GNC, Richard Kramers, namens minister van Justitie, Rocco Tjon. Met het bevel werd een persoon vastgehouden en in hechtenis genomen. Commissaris Yarzagaray verklaarde dat er "controle" was, maar in werkelijkheid was er geen controle mogelijk, omdat het verboden is om verkeerswetten te overtreden door met hoge snelheid te rijden.

Solognier en een andere GNC-functionaris, Elvis Perez, negeerden het verbod om de persoon in kwestie op te sporen en gingen op zoek naar hem, waarbij ze hun eigen auto van GNC D-227 gebruikten bij de arrestatie. Deze auto heeft geen voorrangsvoertuig-status en door het overtreden van de verkeerswet maakten ze een illegale arrestatie.

Geen enkele overheidsinstantie mag de verkeerswetten overtreden. Bon Dia Aruba beschikt over videobeelden waarop te zien is hoe Solognier en Elvis Perez het verbod negeren en de illegale arrestatie uitvoeren in Caya Grandi.

Morillo vroeg ook aan Solognier of ze Emilia Torres kent, een persoon die werd vastgehouden tijdens een GNC-actie in een restaurant in Madiki, waar ze ook aanwezig was. Over dit incident geeft Bon Dia Aruba geen details, maar het zal worden gemeld aan de relevante instanties.

"DIMAS krijgt een andere directeur en schorst Kathy Paskel voor drie maanden"

Terwijl Kathy Paskel op vakantie was, stuurde minister van Arbeid en Integratie Glenbert Croes haar een brief waarin hij haar informeerde over een toegangsverbod en bovendien kreeg Paskel ook een verbod om het departement te betreden.

Zoals het lokale nieuwsportaal Noticiacla afgelopen vrijdag meldde, wordt Paskel voor drie maanden geschorst en wordt haar functie nu waargenomen door Monique van Wilgen.

Dit is niet de eerste keer dat Paskel geschorst wordt. In maart 2022 ontving ze ook al een ontslagbrief van minister Croes, waarin hij destijds aangaf dat het was vanwege "wantrouwen". Hij richtte toen een stuurgroep op om medewerkers van het departement te begeleiden en te informeren over het nieuwe beleid van de minister op dat moment.

Paskel ging hiertegen in beroep bij de rechtbank, waar de minister besloot om haar bepaalde bevoegdheden te ontnemen. In mei van vorig jaar werd dit besluit echter ingetrokken en kon Paskel weer aan het werk in haar functie.

John Wesley College gaat sluiten; studenten en docenten zullen naar andere scholen moeten gaan

John Wesley College, een MAVO-school in San Nicolas die valt onder de Stichting Protestants Christelijk Onderwijs Aruba (SPCOA), is de afgelopen dagen in het nieuws geweest waarbij Bon Dia Aruba verschillende vragen heeft gesteld aan minister Croes zonder een antwoord te ontvangen.

Tijdens zijn laatste persconferentie verzekerde minister van Onderwijs en Sport Endy Croes dat na gesprekken met SPCOA, de verantwoordelijke partij zoals hij aangaf, zij een tabel hebben gepresenteerd in een brief waarin het aantal studenten dat de school recentelijk heeft verlaten wordt aangegeven: "In 2018 of 2019 had de school nog 225 studenten, wat voldoende is om een school te draaien volgens de wet.

Helaas is het aantal dit jaar gedaald naar 64 studenten," aldus minister Croes.

Hierdoor is het niet mogelijk om een school te blijven runnen met dit aantal studenten, wat resulteert in financieel verlies. De operaties kunnen niet doorgaan en een mogelijkheid is dat de schoolgelden met ongeveer 700 florin verhoogd moeten worden, wat nu al op 1.000 florin ligt, "maar het is zeker geen beslissing waar de minister deel van uitmaakt, het is het bestuur van een stichting dat John Wesley College beheert en zij hebben besloten dat dit het beste is, maar ze hebben ook voorwaarden gesteld om ervoor te zorgen dat de 64 kinderen elders MAVO-onderwijs kunnen volgen, zoals bij Filomena College en ook Abraham de Veer School zal ervoor zorgen dat de docenten ander werk krijgen."

Op 19 april stuurden de studenten een brief naar minister Croes over hun bezorgdheid over de mogelijke sluiting van deze school en zij verzochten minister Croes om alstublieft met hen te praten voordat er een definitieve beslissing wordt genomen.

Ze waren er zeker van dat hun kleine school een team is, een familie, en ze hebben verschillende sociale netwerken gecreëerd om zo meer studenten aan te trekken, omdat het schoolgeld hoog is en niet alle ouders financieel in staat zijn om dit te betalen.

"We zijn lid van de leerlingenraad SMAD, Students Making A Difference. Dit jaar zijn we begonnen met deze leerlingenraad, zodat we ook een stem hebben in ons onderwijs. De reden voor deze brief is om ons standpunt te laten zien waarom de school niet gesloten moet worden. Onze zorg is dat we ons thuis voelen en eindelijk een manier hebben gevonden om ons aan te passen. Het grootste probleem is dat de docenten er zijn voor ons, 'no matter what'. Ze blijven zelfs na schooltijd, in hun vrije tijd, om ons extra lessen te geven. We vinden het erg dat niemand met ons heeft gesproken, interesse in ons heeft getoond, we hebben ook rechten. Wij, als SMAD, hebben geluisterd naar alle zorgen van de leerlingen. Vervolgens kan de heer Croes alle punten van zorg lezen die we hebben verzameld, waaruit blijkt dat onze school niet gesloten moet worden," zo luidde het document.

Regering inmiddels zover... Om vergrijzing te bespreken...?

Gedurende de recente Covid-crisis konden we al in de eerste versie van het Landspakket lezen dat er kennelijk tussen Aruba en Nederland gesproken was over de problemen die onderweg zijn wat betreft het groeiende deel van de bevolking dat boven de leeftijd van 65 jaar zal zijn, en de gevolgen hiervan voor de houdbaarheid van onze sociale zekerheid.

Vanaf dat moment verscheen de leeftijdsgrens van 66 jaar ten tonele als mogelijke maatregel om het systeem van sociale zekerheid betaalbaar te houden. Een thema dat niet onbekend is bij onze redactie noch bij onze lezers daar we in de afgelopen jaren voortdurend gepubliceerd hebben over dit onderwerp.

De verrassing was eigenlijk meer dat van de zijde van de Arubaanse regering men hiermee aan de slag ging, terwijl men lokaal hier liever niet over praat en zelfs dat het laatste wat we hierover van de grote regeringspartner hebben vernomen het schandalige standpunt was tijdens de laatste verkiezingscampagne, gebruikmakend van valse beloften over de mogelijke verlaging van de pensioenleeftijd.

Een eerste conclusie zou dus zijn dat de Nederlandse regering Aruba had geconfronteerd met de onmogelijkheid om de realiteit te blijven negeren zoals die levensgroot op ons afkomt. Struisvogelpraktijken hebben ook op dit gebied weinig zin en het is te hopen dat we vanaf nu een meer realistische en oplossingsgerichte houding zullen zien, vergeleken met wat we het afgelopen decennium hebben moeten ervaren.

Het is alweer meer dan tien jaar geleden dat de toenmalige – christendemocratische – regering zich genoodzaakt zag de pensioenleeftijd te verhogen van 60 naar 65 jaar, onder druk van Nederland en het IMF. Tot een tri partite akkoord komen in de Sociale Dialoog van die jaren werd een mislukking, de vakbonden weigerden 'en bloc' terwijl de werkgeverorganisaties wel akkoord gingen. Vervolgens werden de nodige wetswijzigingen door het parlement goedgekeurd en momenteel zijn we onderweg in de geleidelijke verhoging van de pensioenleeftijd, die in 2024 de grens van 65 jaar zal bereiken. Tijdens de besprekingen ter voorbereiding van de verhoging was het al bekend dat de genomen maatregelen op langere termijn niet voldoende zouden zijn en dat onderweg naar 2030 geëvalueerd zou moeten worden wat de volgende stappen zouden moeten zijn. En dat uiteraard onafhankelijk van wie op dat moment in de regering zou zitten...

We zijn blij de eerste signalen op te vangen van de 'reality check' die onze regering ten deel is gevallen en hopen dat hierover in de komende tijd een gezonde discussie kan worden gevoerd. Een eerste teken hiervan zijn de commentaren over de ziektekosten (AZV) gerelateerd aan het thema van de vergrijzing, die er inderdaad zorgelijk uitzien. De medische kosten voor een persoon op leeftijd zijn relatief hoger dan voor een jonger persoon en terwijl deze groep onderweg is naar wellicht 25% van de totale bevolking te vormen in 2030, is het voor de hand liggend dat er gepland zal moeten worden hoe we zullen betalen voor wat voor type zorg, die tegen die tijd verantwoord is. Bovendien is er naast de zorgkosten het thema van de al besproken houdbaarheid van het pensioensysteem.

Om dit problematische panorama te completeren, kunnen we vaststellen dat er een sterke afname is te zien, in de laatste jaren, van het aantal geboorten op het eiland. Dit heeft nu ongeveer de hoogte bereikt van het aantal sterfgevallen, waardoor de natuurlijke aanwas nagenoeg nul is. Een van de bekende gevolgen hiervan is dat als honderden kinderen per jaar niet worden geboren, zij straks ook geen school nodig hebben. Maar, van de andere kant, over een aantal jaren zullen ze er ook niet zijn om te werken om de AOV-premies te betalen voor de grote groep bejaarden van die tijd. Horen we al was het maar één bewindspersoon uitlatingen doen over dit thema?

Het probleem is overigens niet om geregeld een losse opmerking te horen van enig bewindspersoon, want dat helpt toch niet. Wat we willen zien is wat de regering wil gaan doen op dit complexe en brede gebied. In ieder geval moet het meer dan duidelijk zijn dat de tijd dat men zich kon permitteren om loze uitspraken te doen over verlaging van de pensioenleeftijd allang vervlogen is.

Maar dat betekent niet automatisch dat de regering een brede discussie zal gaan opzetten met alle belanghebbenden om een realistisch en effectief beleid te formuleren voor de toekomst. Het zal wel pessimistisch klinken, maar we geloven dat we voorlopig blijven zitten met de huidige overheidspraktijk van om ons te informeren geheel in de stijl van de CIA ('on a need to know basis') en het zal dus noodzakelijk zijn dat die discussie vanuit andere hoek komt, van andere belanghebbenden bijvoorbeeld.

Intussen zijn er wel andere ontwikkelingen gaande. De overheid is voorbereidingen aan het treffen om in de komende jaren duizenden buitenlandse werknemers aan te trekken om de arbeidsplaatsen te bezetten waarvoor geen lokale krachten beschikbaar zijn. Zij betalen allemaal AZV- en AOV-premies, maar dragen - bij een minimumsalaris - hooguit enkele honderden guldens per jaar bij, terwijl de gemiddelde zorgkosten per persoon al de vierduizend per jaar overstijgen. Hoe kan dit ons ooit ten goede komen? Het enige consequente beleid dat we in de afgelopen decennia hebben gezien is: doorgaan met hotels bouwen... En dat wil men ons verkopen als duurzaam beleid?

Mildred Schwengle stopt als staatsraad van het Koninkrijk

Met ingang van 1 november 2023 legt mr. M.G.M. (Mildred) Schwengle op eigen verzoek haar functie neer als staatsraad van het Koninkrijk voor het land Aruba.

Mildred Schwengle is dan precies zes jaar lid geweest van de Afdeling advisering van de Raad van State van het Koninkrijk. Zij volgde op 1 november 2017 dr. Mito Croes op die tot juni 2016 staatsraad voor Aruba was en kort daarna overleed.

Procedure Wie Mildred Schwengle opvolgt, is nog niet bekend. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties treedt hiervoor in overleg met de minister-president van Aruba en met de vice-president van de Raad van State. De Rijksministerraad neemt het besluit om de kandidaat bij de Koning voor te dragen voor benoeming tot staatsraad van het Koninkrijk.

Afdeling advisering van het Koninkrijk De Afdeling advisering van de Raad van State van het Koninkrijk vergadert eens per maand op woensdag en adviseert in hoofdlijnen over dezelfde zaken als de Afdeling advisering van de Raad van State. Bij de Raad van State van het Koninkrijk gaat het daarbij over aangelegenheden die niet alleen Nederland, maar het gehele Koninkrijk betreffen: rijkswetten, algemene maatregelen van rijksbestuur en rijksverdragen. In de Afdeling advisering van de Raad van State van het Koninkrijk zitten de leden van de Afdeling advisering plus de drie leden die aangewezen zijn door de andere landen van het Koninkrijk.

Curriculum vitae van Mildred Schwengle Mildred (Milly) Schwengle studeerde rechten aan de toenmalige Katholieke Universiteit Nijmegen. Tussen 1990 en 1994 werkte zij als plaatsvervangend officier van justitie en als griffier bij het Gerecht in Eerste Aanleg. In 1994 werd zij advocaat. Zij werkte als advocaat in Aruba en Curaçao en was, tot aan haar benoeming als staatsraad van het Koninkrijk, partner bij het advocatenkantoor HBN Law.

Krokodillentranen hebben…

Voor San Nicolas geen nut…

Er is alweer een discussie gaande over de aanstaande sluiting van een school voor voortgezet onderwijs in San Nicolas. Volgens de verantwoordelijke minister is dit noodzakelijk omdat deze particuliere school niet meer een bevolking heeft met die levensovertuiging (protestant) om de school open te houden. Er is minstens een parlementariër die vindt dat het geen goed besluit is geweest en pleit voor het zoeken van een oplossing.

Dit alles brengt ons in herinnering wat een paar jaar geleden aan discussie en protest opkwam toen deze zaak ook speelde. De toenmalige minister had voorgesteld de school open te houden, middels een fusie met een openbare school. D

e protesten tegen de minister hadden resultaat, er werd geen actie ondernomen en nu is het definitief heel moeilijk om iets anders te doen dan de school te sluiten. We hebben niet kunnen vernemen wat het voorstel van de geachte parlementariër zou zijn maar iets anders dan sluiting lijkt geen haalbare kaart. Uit een andere discussie van een paar jaar terug kan geconcludeerd worden dat in San Nicolas de openbare en bijzondere scholen gezamenlijk voldoende capaciteit aan voortgezet onderwijs kunnen bieden aan de bevolking.

De grote afwezige trouwens in de huidige discussie is de onderwijsvakbond, die in 2021 de motor was achter het protest tegen de fusieplannen. We hebben toen en nu nog steeds niet kunnen vernemen wat het standpunt van de vakbond eigenlijk zou zijn.

Deze discussie over het openhouden van de school even latend voor wat het is, valt het ons op dat het pijnlijk ontbreekt aan een gedegen discussie over het algemene beleid dat gevoerd dient te worden in het onderwijs, waarbij de sociaaleconomische realiteit van de stad en de directe omgeving in ogenschouw wordt genomen. Op talloze momenten is door ons de economische malaise naar voren gebracht die San Nicolas gedurende de afgelopen 40 jaar heeft meegemaakt, waarvoor we nu nog steeds geen oplossing zien. Maar die discussie kunnen we op een ander moment voortzetten. Hier moeten we signaleren dat San Nicolas in het afgelopen decennium qua bevolking erop achteruit is gegaan, met gevolgen voor het onderwijs. Een vergelijking van cijfers uit de volkstellingen 2010 en 2020 geeft aan dat in 2010 in totaal 15.284 inwoners zijn geteld, terwijl dit in 2020 14.175 bleek te zijn. Interessant is het gegeven dat in die periode de zone San Nicolas Zuid een bevolkingstoename te zien geeft van iets meer dan 600 personen.

Een aspect dat zeker nader onderzoek verdient als men in aanmerking neemt dat hier zich de wijken bevinden die het meest te lijden hebben gehad van de verpaupering door de decennialange economische achteruitgang. San Nicolas is kennelijk het toevluchtsoord geworden voor diegenen met de smalste portemonnee, met het nadeel van het wonen op de grootste afstand van het Westelijke gedeelte van het eiland waar het gros van de werkgelegenheid zich bevindt. Hier kunnen we in de praktijk waarnemen wat in vele andere landen ook plaatsvindt, namelijk dat de goedkoopste woongelegenheid in de periferie het verste verwijderd is van het economisch centrum, terwijl men anderzijds wel de hoogste transportkosten heeft. Bovendien is dan de sociaaleconomische infrastructuur aanmerkelijk slechter dan dichter bij het economisch centrum. Is dit wellicht een verklaring voor het feit dat juist in de meest verpauperde wijken de bevolking is toegenomen?

Naast dit alles is er tegelijkertijd ook een andere ontwikkeling gaande en dat is dat de bevolking met een protestants-christelijke achtergrond veel kleiner is geworden. Gedurende de decennialange constante achteruitgang van de stad vond een ware exodus plaats van de jongere generaties, terwijl de oudere generatie achterbleef en een steeds kleinere groep werd. De gedeeltelijk nieuwe bevolking in San Nicolas bestond voor het grootste deel uit immigranten uit Latijns-Amerika, waarvan het merendeel een katholieke achtergrond heeft. Tot hier deze gegevens, die belangrijk zijn om te kunnen begrijpen wat zich nu in San Nicolas afspeelt. De vraag is nu wat naar de toekomst toe moet gebeuren. Gaan we gewoon volgen hoe het de bestaande scholen zal vergaan en als zich weer gevallen voordoen van scholen die moeten sluiten: 'c'est la vie'? We zouden ook kunnen proberen om een andere richting in te slaan en te gaan plannen op grond van wat de economische toekomst ons zou kunnen brengen.

Bijvoorbeeld, niet onze keus, maar er komt binnen niet al te lange tijd een hotel met minstens 600, wellicht 900 kamers in Sero Colorado. Hierbij hebben we voor de meeste arbeidsplaatsen geen lokale werknemers. Daarnaast hebben we nog geen idee wat de herstelplannen op het raffinaderijterrein gaan opleveren aan werkgelegenheid. In ieder geval lijkt het aannemelijk dat men enkele duizenden werknemers uit het buitenland zal aantrekken. Die moeten ergens wonen en niet veel later zullen hun kinderen naar school moeten. Wat is nu eigenlijk het reële perspectief, want van de andere kant kunnen we waarnemen dat jaar na jaar steeds minder lokale kinderen worden geboren, hetgeen het vooruitzicht biedt dat we steeds minder scholen en onderwijzend personeel nodig hebben…

Het kardinale probleem in de huidige situatie is naar ons gevoel dat we niet te horen krijgen wat er werkelijk gaat gebeuren, of dat hierover is nagedacht, in het onderwijs, noch in de economie. Zo wordt het moeilijk iets realistisch te plannen, terwijl de bewindspersoon belast met onderwijs de indruk geeft de belangrijke besluiten voor de toekomst voor zich uit te schuiven, terwijl de pers en het publiek tevreden worden gehouden met mededelingen over secundaire zaken, zonder ook maar iets los te laten over de grote veranderingen die men zogenaamd aan het plannen is met Nederland. Op deze manier hebben de parlementaire krokodillentranen over de voorgenomen schoolsluiting ook geen enkel nut.

Nederland tekent akkoord met Aruba en Sint Maarten over samenwerking op het gebied van duurzame energie

Nederland gaat de samenwerking met Aruba en Sint Maarten op het gebied van hernieuwbare energie versterken. Dat zijn de landen op 10 mei overeen gekomen tijdens de eerste Caribbean Climate and Energy Conference (CCEC), die van 10 tot en met 12 mei plaatsvindt op Aruba.

Op de CCEC is een brede groep organisaties, eilanden en landen met eilanden uit zowel de Cariben als darbuiten aanwezig. Nederland en Aruba willen met de conferentie de samenwerking op kilmaatactie tussen kleine eilanden wereldwijd bevorderen. Voorbeelden van thema's die daarbij aan bod jomen, zijn een inclusieve energietransitie en den financiering van alle plannen.

Nederland tekent op de conferentie en zogenoemde Memorandum of Understanding (MoU) met zowel Sint Maarten als Aruba. De samenwerking richt zich op verschillende technologieen van hernieuwbare energie, zoals windenergie, groene waterstof, zonneenergie en energieopslag. In het akkoord zijn afspraken gemaakr over het uitwisselen van personeel en wetenschappelijk en technologische kennis en het organiseren van bijvoorbeeld gezamenlijke werkgroepen en onderzoeksprojecten.

Minister voor Kilmaat en Energie van Nederland, Rob Jetten: "Eilanden staan nu al aan de frontlinie van kilmaatverandering. Als we niet in actie komen, worden de gevolgen steeds groter en mogelijk zelfs onomkeerbaar. Daarom wil het kabinet ervoor zorgen dat eilanden zoals Aruba en Sint Maarten niet achterblijven in de transitie. Dat is voor mij ook klimaatrechtvaardigheid."

Minister-president van Aruba, Evelyn Wever-Croes: Aruba is herstellende van de Covid-19-pandemie met een sterke en weerbare economie. Energie zal een belangrijke economische pijler worden. Er liggen veel kansen voor het oprapen, zowel voor Aruba zelf, maar vooral ook samen in het koninkrijk. Het getekende MoU is een belangrijke stap in deze richting, want indien we daadwerkelijk verandering willen doorvoeren, dan moeten we ons gezamenlijk inspannen."

Minister-president van Sint Maarten, Silveria Jacobs: "Als mijn eerdere discussies en lobbywerk enig inzight hebben opgeleverd, is het dat het voor Sint Maarten van groot belang is om deel uit te maken van de gesprekken als het gaat om groene energie en duurzame ontwikkeling voor ons eiland. Met de ondertekening van dit MoU staan we klaar om grote stappen te maken voor de duurzaamheid en de langverwachte energietransitie die Sint Maarten voor ogen heeft."

Leden van de regering van verschillende eilanden binnen het koninkrijk waren ook aanwezig bij de ondertekening van de MoU, waar de pers ook vragen kon stellen over de overeenkomst en de visie van de landen.

De eerste vraag die werd gesteld, betrof de MoU met Curaçao en of Minister Jetten van plan is om dit te doen, en zo ja, waarom niet tijdens de conferentie zelf, gezien het feit dat Minister Pisas ook aanwezig was. Minister Jetten antwoordde hierop dat hij binnenkort naar Curaçao zou gaan en daarom besloot hij de ondertekening zelf te laten plaatsvinden met de aanwezige regering.

Een verslaggever van Bon Dia Aruba stelde een vraag aan Minister Evelyn Wever-Croes over de samenwerking met lokale instellingen of organisaties die ook kennis en expertise hebben op het gebied van het milieu en de natuur van Aruba. Minister Wever-Croes verzekerde dat Aruba dit niet alleen kan doen en dat samenwerking essentieel is. Ze noemde ook dat Minister Ursell Arends (Natuur) en Minister Glenbert Croes (Energie) verantwoordelijk zouden zijn voor deze taak in samenwerking met lokale instanties. Echter, de minister gaf geen verdere uitleg over welk soort instanties erbij betrokken zouden zijn.

Aruba heeft nog geen datum vastgesteld voor de aankomst van de eerste paar vrachtschepen uit Venezuela

Afgelopen zondag vertrokken twee vrachtschepen vanuit de haven van La Vela de Coro in Venezuela naar Curaçao, met citroenen, avocado's en bananen aan boord, als onderdeel van de heractivering van de commerciële uitwisseling tussen de ABC-eilanden. Aruba heeft echter nog steeds geen vrachtschepen ontvangen.

Na vier jaar van inactiviteit als gevolg van de sluiting van de grens tussen Aruba en Venezuela, werd de historische handelsrelatie hersteld, met de eerste paar vrachtschepen die rechtstreeks naar Curaçao gingen.

Gistermiddag organiseerde de minister-president van Curaçao een welkomstceremonie voor de schepen uit het Latijns-Amerikaanse land ter gelegenheid van de heropening van de maritieme en luchtgrens met Venezuela: "Premier Pisas is zeer dankbaar voor alle leden van kabinet Pisas II, de regeringsinstanties en in de eerste plaats alle respectieve functionarissen van de regering die deel uitmaakten van het werkteam bij deze heropening. Bedankt aan de Marshe Nobo Foundation en DMO voor de prachtige ceremonie die ze hebben georganiseerd voor dit gedenkwaardige moment," verklaarde hij op zijn sociale media platform.

Met betrekking tot Aruba verzekerde premier Evelyn Wever-Croes ons dat "er nog geen schepen zijn ingecheckt. Tussen het agentschap hier op Aruba en de vrachtschepen in Venezuela moeten ze samenwerken om aan de vereiste eisen te voldoen. De regering van Aruba speelt geen rol in dit proces."

Ze verzekerde ook dat er nog geen datum is vastgesteld waarop de eerste schepen in Aruba zullen aanmeren. Op 4 mei informeerde de premier dat er strenge voorwaarden moeten worden vervuld om goede controle te waarborgen, onder andere. De vrachtschepen die uit Venezuela komen, vallen onder de verantwoordelijkheid en het verzoek van een agentschap hier op Aruba. Dat betekent dat er geen schip is toegestaan om hier aan te komen om producten te verkopen zonder de juiste instructies van een lokaal agentschap. Bemanningsleden hebben geen visa om het land binnen te komen en krijgen daarom maximaal 48 uur op het eiland - op de haven.

Tot nu toe zijn er sinds de heropening van de maritieme grens geen vrachtschepen aangekomen. Er zijn papieren in Venezuela en Aruba die moeten worden ingevuld, dus het zal even duren.

"Misschien kunnen we in de komende dagen beginnen met het importeren van fruit en groenten, eetbare producten, bouwmateriaal, enz. tegen een lagere prijs.

Dit kan de last van de huidige hoge kosten van levensonderhoud op Aruba verlichten", verklaarde de premier.

Zeespiegel al gestegen...? Zonder iets te meten...?

Goed nieuws: we gaan ons samen met Nederland druk maken over klimaatverandering en schone energie. Het slechte nieuws zou wel eens kunnen zijn dat we niet weten hoeveel daarvan propaganda is en hoeveel werkelijkheid... Dat zou de conclusie kunnen zijn na twee dagen van de vertrouwelijke presentatie aan een groep zorgvuldig gekozen 'insiders'.

En dat in een ontmoeting waar de uitgenodigde vertegenwoordigers van regionale landen naar verluidt op de vingers van een hand te tellen waren. Uiteindelijk bleek het klapstuk te bestaan uit een MOU (Memorandum of Understanding) tussen de Arubaanse en de Nederlandse regering, om gezamenlijk te werken aan de belangrijke doelstellingen betreffende klimaatverandering en hernieuwbare energie.

Echter, is het zo zeker dat beide regeringen dezelfde filosofie delen wanneer het om deze thema's gaat? We denken dat op het eerste gezicht het kan lijken op eenheid van gedachte, maar in werkelijkheid bestaat er een groot verschil. Het kan zijn dat op het tactische vlak de Arubaanse regering akkoord gaat met het thema en de leuzen van de dag, maar op langere termijn zal blijken dat men een ander resultaat beoogt met het beleid. Dit verdient enige uitleg.

De verschillen in beleid worden niet alleen gedicteerd door het thema, maar ook door de regeertraditie, de manier waarop in een bepaald land de overheid zaken behartigt. Hier zijn grote verschillen waar te nemen. Nederland is een van de meest gereglementeerde landen ter wereld. Dat heeft zijn oorsprong gedeeltelijk in de eeuwenlange strijd tegen het water, die een structuur van strikte regels deed ontstaan voor het gedrag en nakomen van verplichtingen opgelegd door de staat. Zo kan het dus gebeuren dat men verplicht is de voordeur donkergroen te schilderen, en geen enkele andere kleur, omdat de gemeentelijke voorschriften dat nu eenmaal opleggen. En mensen accepteren dat. Niet dat we nu meteen ons geld inzetten op Nederland die alle beloften en verplichtingen zal nakomen, maar de waarschijnlijkheid is in ieder geval aanwezig.
En dan Aruba. Onze wijze van regeren is niet gebaseerd op strikte regels, maar meer op het zo weinig mogelijk last hebben van regels en wetten. En waarom? Omdat de uitoefening van politieke macht is gebaseerd op het houden van zoveel mogelijk flexibiliteit bij het nemen van beslissingen. En strikte overheidsregels worden niet gezien als een goede richtlijn om te regeren en de burger op voet van gelijkheid te behandelen, maar meer als een obstakel en beperking van de flexibiliteit die de regeerder wenst om zijn volgelingen van dienst te zijn. Politieke patronage en nepotisme worden bij ons niet gezien als een ziekte waar we vanaf moeten zien te komen, eerder als 'de onuitgesproken regels van het spel'.

Dit is, naar ons inzicht, de context waarbinnen de dezer dagen aangekondigde samenwerking moet worden gezien. Het uitgangspunt lijkt hetzelfde, maar het beoogde eindresultaat zou totaal anders kunnen zijn.

Als wij morgen de Nederlandse minister, die de MOU heeft ondertekend, zouden interviewen en vragen hoe serieus hij denkt dat de Arubaanse regering is, zal hij ongetwijfeld antwoorden: "Maar we hebben toch getekend? Alles is toch duidelijk op papier gezet?" Wat Nederland nog moet leren is dat "Afspraken zijn afspraken" een Nederlandse uitdrukking is, geen Arubaanse. Inderdaad heeft Aruba getekend en men mag veronderstellen dat normaal gesproken men de afspraken zal nakomen, maar de realiteit kan heel anders uitpakken. Bijvoorbeeld, om te evalueren hoe serieus de Arubaanse regering de zaken neemt, zou men kunnen kijken naar hetgeen al gedaan is aan voorbereiding om klimaatverandering te volgen. Dit, naast wat al gedaan wordt aan registratie van klimatologische gegevens vanuit de internationale verplichtingen die we al hebben, met betrekking tot o.a. de luchtvaart.

Hebben we ooit gehoord dat de overheid zich bezighoudt met het meten van het zeeniveau, onder andere bij de zeehavens? En, als hogere temperaturen in de toekomst kunnen leiden tot minder regenval en een grote bedreiging voor de natuurlijke vegetatie kunnen vormen, hoe staat het dan met de bescherming van de natuurlijke vegetatie, die vandaag de dag het meest te duchten hebben van diezelfde overheid die tegen de eigen regels in volkomen kaalslag toestaat bij de uitgifte van domeingronden? Op deze wijze wordt dus alleen maar bewezen dat 'regels er zijn om overtreden te worden'?

Eenzelfde situatie treffen we ook bij het maritiem beheer waar we verantwoordelijk voor zijn. Er zijn internationale verdragen die we moeten respecteren en enige druk vanuit Nederland is daarbij meer dan welkom. Men zal het niet waarderen maar we moeten toch ergens beginnen? Men heeft bijvoorbeeld tijdens de pandemiecrisis toegestaan dat individuele vissers een vergunning kregen om de voorheen sinds 2001 verboden harpoenvisserij weer ter hand te nemen. In feite is dit gebruikt om aan bevriende ondernemingen in de toeristische sportvisserij meervoudige vergunningen te verstrekken voor harpoenvisserij, zonder gedegen controle. Tot op heden heeft de verantwoordelijke minister de vergunningen niet ingetrokken.

Om nog terug te komen op het ondertekende MOU, dit document geeft aan wat partijen verklaren begrepen te hebben van hetgeen is overeengekomen. We zijn er zeker van dat onze lokale bewindslieden heel goed hebben begrepen wat is ondertekend.

Men bevestigt de gangbare modieuze leuzen, maar wellicht de wettelijke maatregelen blokkeren die hun bewegingsvrijheid als minister zouden kunnen beperken. Degene waarvan we de indruk hebben dat men dit nog niet begrepen heeft, is de Nederlandse bewindspersoon die wellicht denkt dat een simpele handtekening onder een document de weg baant naar een mooie samenwerking, tot wederzijds en langdurig voordeel. Hij zou kunnen beginnen met de Arubaanse partner te vragen wat ze alvast gedaan hebben om klimaatverandering in kaart te brengen…

Parlementslid voor MFK stelt vraagtekens bij discussie over brandstofprijzen terwijl de kwaliteit onder de maat is

(CuraçaoChronicle) - Er is een voortdurende discussie over de stijgende brandstofprijzen in Curaçao, terwijl het recente rapport van SGS Inspire duidelijk aangeeft dat de kwaliteit van de geïmporteerde brandstof naar Curaçao slecht is en de prestaties van een groot aantal voertuigen beïnvloedt, zegt lid van het parlement voor de coalitiepartij MF, Ramón Yung.

Tijdens een buitengewone ministerraadsvergadering op maandag 8 mei moet een beslissing worden genomen over een mogelijke verhoging van de brandstofprijzen. Minister van Economie Ruisandro Cijntje geeft aan dat de ministerraad moet kiezen tussen een prijsverhoging van 16 cent per liter of 29 cent per liter. In het geval van een verhoging van 16 cent betekent dit dat de omzetbelasting (OB) op brandstof bij invoer wordt geëlimineerd en dat alleen de consument OB wordt aangerekend op het moment van aankoop.

Minister van Financiën Javier Silvania geeft daarentegen aan dat er geen ruimte is om de "instructie" voor het temperen van de brandstofprijzen te handhaven, omdat deze niet is opgenomen in de begroting van 2023. In het geval van een verhoging van 16 cent zou elke ministerie budgettaire bezuinigingen van ongeveer 1,42 miljoen moeten doorvoeren om de eliminatie van de OB op de invoer van brandstof te dekken, wat in totaal 12,8 miljoen gulden bedraagt.

Het parlementslid vraagt zich af: "Hoe is het mogelijk dat we praten over een verhoging van de brandstofprijzen terwijl een recent rapport van SGS Inspire duidelijk aangeeft en bevestigt dat de kwaliteit van geïmporteerde brandstof zeer slecht is?"

Volgens het parlementslid zijn de resultaten van het rapport van SGS Inspire precies op het moment openbaar gemaakt toen de regulator BTP de brandstofprijzen berekende en aangaf dat er een grote verhoging zou komen.

Eerder gaf de minister aan dat in gesprekken met Curoil het bedrijf zou hebben aangegeven dat de winstmarge op brandstofverkoop 25 cent in plaats van 17,5 cent zou moeten zijn om alle operationele kosten te dekken.

De SGS Inspire-rapportage geeft echter aan dat zowel de winstmarge voor Curoil bij doorverkoop van brandstof als de winstmarge voor tankstationhouders aanzienlijk zijn. SGS Inspire verklaart expliciet dat "de marge van Curoil een vaste marge is om de kosten van opslag en distributie (inclusief een redelijke winstmarge) te dekken".

Daarom moeten volgens de MFK MP alle belanghebbenden in de brandstofsector samenkomen en zich aligneren met het SGS Inspire-rapport, zodat de gemeenschap kan profiteren van de situatie. De mensen klagen en er is geen ruimte voor verdere bedreigingen en intimidatie met betrekking tot meer prijsverhogingen, vooral wanneer het rapport spreekt van slechte brandstofkwaliteit.

Curaçao Medical Center onderneemt juridische stappen tegen de regering

Het Curaçao Medical Center (CMC) heeft aangekondigd een rechtszaak aan te spannen tegen de regering van Curaçao, waarin ze de toepasselijkheid van de Wet Normering Topinkomens (LNT) op salarisspecialisten wil betwisten.

Volgens directeur Gilbert Martina was deze wet een van de eisen die werden opgelegd aan Curaçao en andere voormalige Antilliaanse eilanden om financiële hulp te ontvangen van Nederland tijdens de COVID-19-pandemie.

Voor Curaçao heeft de implementatie van de LNT-wet aanzienlijke gevolgen voor alle medische specialisten die in het ziekenhuis werken. Ondanks meerdere brieven waarin de negatieve impact van de wet op het ziekenhuis werd uitgelegd, heeft CMC geen enkele reactie van de regering ontvangen.

Martina benadrukt dat het de plicht en verantwoordelijkheid van CMC is om het hoogste niveau van zorg te garanderen, en dat dit nu door de wet in gevaar komt. Sinds januari van dit jaar kan CMC geen specialisten meer aannemen onder normale werkomstandigheden als gevolg van de wet. Bovendien zijn alle geïnteresseerde specialisten, of ze nu lokaal of buitenlands zijn, ontmoedigd om zich bij CMC aan te sluiten.

Martina verduidelijkt dat de strijd van de specialisten niet gaat om meer geld verdienen, terwijl het management zich distantieert van de verklaring van Minister Silvania. Ze strijden eerder voor toegankelijkheid, continuïteit en kwaliteit van zorg.

Gisteren werd een petitie voor een voorlopige voorziening ingediend bij de rechtbank. Naar aanleiding hiervan heeft Michel Berry van de specialistenvereniging advies gevraagd aan leden en juridisch adviseurs, die aanbevolen om zich aan te sluiten bij de juridische actie van CMC.

Als gevolg van de beslissing van CMC om een zaak aan te spannen tegen de regering, hebben de specialisten besloten hun werk te hervatten. Martina concludeert door teleurstelling uit te spreken over het gedrag van bepaalde ministers, en stelt dat ze zich moeten richten op hun verantwoordelijkheden van onderwijs en het bevorderen van eenheid, in plaats van manipulatie, bedrog en het zaaien van verdeeldheid.